

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 275

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODELKA: 25-67
Poštalnica Ljubljana, Frančiškana, 6. tel. 46-91
Poštalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, torek 3. decembra 1940

NAROCNINA NA MESEČ
Prelema v uravi ali po pošti 14 dni.
Dostavljen na dom 16 dni, tujina 30 dni.
POSTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Umik proti Elbasanu

Iz Aten poročajo, da se italijanske čete umikajo od Ohridskega jezera po dolini Škumbe proti Elbasanu in da so Grki napredovali 23 km daleč od Podgradca — Boji za Argirokastro in Santi Kvaranto — Italijansko poročilo poroča le o odbitih napadih

BEOGRAD, 3. decembra ZPV. Grške čete so napredovale kakšnih 25 km od Podgradca, Alpska divizija v tem sektorju je popolnoma uničena, kakor poroča atenski radio. Italijanske čete se umikajo ob reki Škumbi proti Elbasanu in Tiranu. Pristanišče Santi Quaranta prihaja v klesce grškega obkroževanja. Najhujše bitke so pri Argirokastri, koder imajo Italijani na južni strani mesta silno utrjen most, Grki pa skušajo predreti v mesto skozi severni del. Italijanska letala so izvršila več napadov na grške pozicije ter tudi na mesto Kri, kjer so bila 3 letala sestreljena.

Poročila s posameznih frontnih odsekov

GRSKO URADNO POROČILO

ATENE, 3. dec. A. ag. Službeno sporočilo vrhovnega poveljstva št. 37 pravi, da so grške čete na levem krilu znova napredovale. S topovi so razrušile cesto, ki vodi iz Sante Kvarante v Argirokastro. V okolici Premetija so grške čete zasedle nove položaje. V naših rokah je precej ujetnikov, vojnega materiala in štiri italijanski topovi. S srečnimi napadi na po-

bočja Ostrovice smo ustavili sovražne Rontingente. Boji severno od Podgradca se povoljno nadaljujejo.

GRSKO-ANGLEŠKA POROČILA

ATENE, 3. dec. Reuter. Slabo vreme preprečuje akcijo grških in angleških letal. Italijanske čete se umikajo proti Elbasanu vzdolž reke Škumbe. Grki so zasedli neko vas zahodno od Muskopolja ter napredujejo čez pogorje Leni v obli-

ki pahlače proti pogorju. Kamlja. Od zahodnih pobočij Kamlje gre grška črta na Mokro planino. Italijani na višinah Manualghte težko obstreljujejo Podgradec s topovi. Včeraj so trajali topovski dueli ves dan.

ATENE, 3. dec. Reuter. Usoda italijanskega pristanišča Santi Quaranta bo kmalu odločena. Grki napredujejo navzlic snegu, ki je ponekod zapadel čez meter visoko. V srednjem sektorju so grške čete zavzele vrh Poličani, kjer so bile utrjene pozicije.

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

RIM, 3. dec. Ass. Press. Italijansko vrhovno poveljstvo javlja, da so italijanske čete v protinapadu prizadevale Grkom težke izgube, potem ko so odbile grški napad, ki je bil podprt z močnim topniškim ognjem. Grki so vrgli cel armadni zbor v napad proti italijanski deveti armadi, vendar so jih Italijani vrgli nazaj. Grški konjeniški oddelki so bili pre-

senečeni od italijanskih izvidniških letal ter uničeni. Angleška letala so bombardirala več otokov v Dodekanezu, vendar niso povzročila škode.

ODISEJADA ANGLEŠKEGA LETALA

LONDON, 3. dec. Reuter. Na nekem majhnem grškem otoku je pristalo angleško vojno letalo, za katero je bilo že izdano poročilo, da je padlo. Kmetje so z nezaupanjem prišli v bližino, ko pa so se prepričali, da so piloti Angleži, so jim pomagali. Bombnik je napadel neko albanško pristanišče ter poškodoval neko ladjo. Ker je moral zaradi oblakov leteti nizko, je bil zadet od protiletalske obrambe. Ena granata je zadejala stroj, vendar je še deloval, drugi motor pa je prenehal delovati. Čez dve uri težavnega poleta nad morjem, pri katerem je letalo izgubljalo višino, je pilot zagledal majhen otok Tiny. V ribiškem čolnu so piloti prišli na celino.

Bolgarija za mir in prijateljstvo

Italijanski listi pravijo, da se kaže v Bolgariji vedno večja težnja po preprečitvi razširitve konflikta in ohranitvi miru na Balkanu, zlasti pa po prijateljstvu z Jugoslavijo — Diplomatska pričakovanja v Berlinu

RIM, 3. dec. ZPV. V svojih dopisih iz Sofije pravijo dopisniki italijanskih listov, da pričakujejo v sošolskih diplomatskih krogih kakor tudi v vsej javnosti z največjim zanimanjem današnjo vladno izjavo in govor zunanjega ministra Popova v sobranju. Pričakuje se, da bo s tem popolnoma razjasnjeno stališče Bolgarije in ozadje nedavnega sestanka kralja Borisa s Hitlerjem, kakor tudi obiska sovjetskega diplomata Soboleva v Sofiji. S sobranjem in v bolgarskem tisku, pravi »Corriere della Sera«, se vedno bolj razločno kaže težnja po preprečitvi

razširitve sedanjega konflikta in ohranitvi miru na Balkanu. Iz te želje dozoreva tudi možnost vzajemnega razumevanja in sodelovanja Bolgarije z njenimi sosedji. Po nenadnem ofenzivnem nastopu nekaterih govornikov v sobranju, se sedaj pojavljajo dejanja, katerih namen je pomiriti duhove in okrepiti zlasti prijateljstvo med Bolgarijo in Jugoslavijo.

CURIH, 3. dec. ZPV. »Basler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da je mogoče označiti tamkajšnje politično atmosfero kot labilno in pričakuječo. Vsa berlinska

pozornost je obrnjena proti Franciji in Bolgariji. Se vedno niso utihnili glasovi o skorajšnjem obisku Pierrea Lavalja v Berlinu, a zatrjuje se, da ni izključen niti prihod maršala Pétaina. Prevladuje tudi mnenje, da bi mogoč roditi ta feden kulminantno točko diplomatske aktivnosti večletni oči. Glede Bolgarije zasleduje Berlin zelo pazljivo razvoj sovjetsko-bolgarskih razgovorov. Vprašanje Španije je pa, kakor se zdi, stopilo v ozadje. Za dogleden čas v Berlinu ne pričakujejo glede Španije nobenih sprememb.

Madžarska manifestira za Jugoslavijo

Značilen govor voditelja nacionalnih socialistov Meska za najtesnejše prijateljstvo med Madžarsko in Jugoslavijo — Podobne izjave drugih madžarskih posancev

BUDIMPEŠTA, 3. dec. MTI. Državni poslanec Zoltan Moskot se madžarske nacionalsocialistične kmetčke in delavske stranke, je v proračunski debati med drugimi dejali: »Trebja je nagovati stari prijateljstva in skatati novih. V prvi vrsti mladim pri tem na Jugoslavijo«. Citiral je del članka iz beogradske »Politika«, ki piše o jugoslovansko-madžarskih odnošajih in nadaljeval: »Odobravam vsebino tega članka, podpisano vsako črko v njem. Dva naroda, ki cenita svobodo, sta povezana med seboj. Poljska bošta in tudi naša pogoj, ki bodo ustvarili neporušljivo harmonijo. Prijateljsko sodelovanje mora biti iskreno, kakor so krepkega značaja oni, ki prozijo drug drugega iskreno roko. Bol za neodvisnost in svobodo je oježenih oba naroda, zato morata biti srečna v duhu poštenja in pravice (Odobranje)«. V bližnjih dneh bodo naši poslanci, brez razlike prepričani, obiskali sosedno Jugoslavijo. Že prej so se vrstili obiski gospodarstvenikov obeh držav. Na jugovzhodu mora ostati mir. Tako bomo pomagali k poštenemu miru vsega sveta. Radostno pozdravljamo skupne obiske Jugoslavije. Poslanec vladne stranke Janos Ilvovky, predsednik združenja madžarskih trgovcev, je govoril

in v istem smislu. BUDIMPEŠTA, 3. dec. MTI. Grof Gabor Hallet je v listu »Figetsen Magyar-szagu« naslovil odprto pismo na poslanca Bana Minskega, ki je v parlamentu govoril v toplih besedah o Jugoslaviji. Pozdravlja takšne besede ter naglašja, da ima prijateljstvo Madžarske in Jugoslavije globoke korenine v širokih slojih madžarskih kmetov. Grof bodri Minskega, naj nadaljuje v tem smislu za tesno sodelovanje med obema državama.

Zbližanje med SSSR in USA

CURIH, 3. dec. Kakor poročajo tukajšnji listi iz Moskve, potrjujejo v tamkajšnjih diplomatskih krogih, da je sovjetska vlada dovolila vladni USA ustanovitvi konzulata v Vladivostoku. Ta koncesija je izzvala v Moskvi veliko pozornost, ker gre za prvo konzularno zastopstvo, ki se ustanavlja izven Moskve. V krogih, ki so blizu Kremliju, vidijo v tej sovjetski prijateljski gesti nov dokaz, da se Sovjetska zveza v nobenem oziru in v nobenih okoliščinah ne namerava izolirati in da želi, prav tako kakor vlada v Washingtonu, da se čimprej doseže prijateljsko zblížanje med SSSR in USA. — Razen tega se opaža, da zasledujejo v Moskvi z največjo pažnjo trdno zadržanje Zedinjenih držav nasproti Japonski. Zlasti pa odobritev ameriškega posojila Čangkajškovi vladi. Gotovo ni samo na-

ključje, da je imel kitajski veleposlanik v Moskvi v Kremliju dolge konference prav v času, ko se je v Washingtonu pogajal za pomoč brat Čanghajškove žene. Mogoče je z gotovostjo domnevati, da Sovjetska zveza ne dovolj, da bi njeno prijateljstvo z Nemčijo splyvalo na nadaljnje sovjetsko podpiranje Čangkajškove Kitajske.

POMANJKANJE V MARTINIQUEU

NEW YORK, 3. dec. DNB. Iz glavnega mesta Martiniquea javljajo, da vlada tam že pet dni pomanjkanje kruha. Nastali so nemiri. Prebivalstvo je naskočilo pekarne in intervenirati je moralo vojaštvo, ki je vzpostavilo red. Pomanjkanje kruha je nastalo zato, ker ni dospel transport moke iz USA, ki so ga pričakovali.

Ameriško posojilo Čangkajšku

WASHINGTON, 3. dec. Reuter. Bančni odbor senata je skupaj s finančnim odborom predstavnikega doma odobril sklep vlade o kreditu 100 milijonov dolarjev Čangkajškovi vladi. Finančni mi-

CORDELL HULL
zunanj minister USA

nister Morgenthau je dal o tem potrebna pojasnila in med drugim dejal: »Ta kredit moramo izročiti Kitajcem čimprej«. Zunanji minister Hull je pojasnil podporo ameriške vlade Čangkajškovi ter dodal: »To je najmanj, kar moremo dozdaj storiti za Kitajsko.«

PONESREČEN ATENTAT NA QUILINGA

STOCKHOLM, 3. dec. Reuter. Kakor poročajo švedski listi, je bil na predsednika norveške vlade Quislinga izvršen poizkus atentata. Eksplozirala je bomba pod tribuno, na kateri je sedel, vendar je Quisling sam ostal nepoškodovan.

UCINKI NAPADA NA AEGIPT

RIM, 3. dec. ZPV. Pri zadnjem italijanskem napadu na Egipt sta bili poškodovani dve angleški vojni ladji, dva pamika sta bila zažgana ter 200 vojakov in pristaniških delavcev ubitih.

FILOV BOLAN

SOFIJA, 3. dec. Stefani. Predsednik bolgarske vlade Filov leži že nekaj dni bolan.

Sistematično uničevanje se nadaljuje

Po napadu na Southampton so nemška letala v noči od včeraj na danes srdito napadla angleško pristaniško mesto Bristol — V Southamptonu je bilo ubitih samo 370 ljudi, ogromna pa je stvarna škoda — Nemški napad na angleški konvoj na Atlantiku

STOCKHOLM, 3. dec. DNB. Londonski dopisnik trgovskega in pomorskega lista »Göteborg« piše, da Nemčija sistematično nadaljuje z nočnim bombardiranjem Anglije. Cilj Nemčije je, da popolnoma uniči Anglijo, zaključuje švedski novinar.

Poročila o posameznih operacijah

VČERAJSNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 3. dec. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Močni oddelki nemških letal so izvedli v trumah napad na Southampton v noči od sobote na nedeljo in vrgli na pristanišče bombe najtežjega kalibra. Izruhnilo je nad 600 velikih in nebroj malih požarov, ki so se ponoči spremenili v veliko morje plamenov. Zadata je bila velika tovarna ob pomoči, v drugih delih pristanišča pa so nastali veliki požari po raznih skladiščih. Isto noč kakor tudi čez dan so lahka in težka bojna letala napadla London in vrgla bombe. Podnevi se je udejstvovanje letalstva nad drugimi kraji omejilo na ogledniške plete in na polete lovskih letal, ki so se večkrat uspešno spoprijela s sovražnikom. V noči od 1. na 2. december so se nadaljevali napadi na Southampton in druga mesta, dočim angleška letala niti to noč niso nastopila. Šele ob zori je priletelo nekaj letal v smeri od Severnega morja ter vrglo

bombe na stanovanjske okraje v nekem mestu ob obali. Ranjenih je bilo več ljudi. Nemška lovka letala so sestrelila včeraj nad Južno Anglijo 11 sovražnih aparatov, izgubili sta dve nemški letali.

DANASNJE POROČILO

BERLIN, 3. dec. Ass. Press. Močna formacija nemških bombnikov je napadla Bristol.

BERLIN, 3. dec. DNB. Močne formacije nemških letalskih sil so sinoči prešle Kanal ter posebno napadle Bristol, ki je bil že od prej poškodovan. Letala so nadaljevala z razdejanjem pristaniških in industrijskih naprav. Nemške letalske sile so tudi sinoči zaprle angleška prekomorska pota s podminiranjem važnih prehodov. Angleška letala so se le redko javljala.

NEMSKI DEMANTI

BERLIN, 3. dec. DNB. V Londonu so včeraj uradno sporočili, da so angleška letala uspešno bombardirala Wilhelmshaven ter povzročila velike požare in eksplozije. Z nemške strani izjavljajo, da v

noči od nedelje na ponedeljek ni bilo nad mestom in okolico nobenega letala, a padla tudi ni nobena angleška bomba. V mraku v ponedeljek zjutraj so prišli angleški letalci do Cuxhavena, 50 km severovzhodno od Wilhelmshavena, ter vrgli nekaj bomb.

DANASNJA ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 3. dec. Reuter. Nemški napad od mraka do polnoči je to pot vejal nekemu mestu v zahodni Angliji. Napad je bil precej hud, nastalo je nekaj požarov ter škoda na javnih in privatnih zgradbah, toda število žrtev ni preveč veliko. Bombe so bile vržene tudi v vzhodni Angliji, južnem Walesu ter drugod. Tri nemška letala so bila sestreljena in 1 angleško; pilot se je rešil.

LONDON, 3. dec. Reuter. Več formacij nemških »Messerschmidtov« se je v teku včerajšnjega dne približalo južni obali Anglije. Eskadrilje »Spitfirev« so jih zavrnile. Ni padla nobena bomba. Pri Falkestonu je bil sestreljen en »Messerschmidt«.

NAPAD NA BRISTOL

LONDON, 3. dec. Reuter. Nocoj so močne jedinice nemškega letalstva napadle zahodnoangleško pristanišče Bristol.

Druga letala so polagala mine na angleških morskih poteh.

PO NAPADU NA SOUTHAMPTON
LONDON, 3. dec. CBS. V Southamptonu je bilo 370 smrtnih žrtev.

AMSTERDAM, 3. dec. DNB. O bombardiranju Southampton je angleški radio sporočil, da so mimo predmestij zelo trpeli tudi poslovni deli osrednjega mesta. Pretrgane so plinske in vodovodne cevi ter električne naprave. Kljub hudemu napadu je bilo med civilnim prebivalstvom le 370 mrtvih.

SAN SEBASTIAN, 3. dec. Stefani. Po vesteh iz Londona je bombardiranje Southampton bilo močnejše od onega na Coventry.

NAPAD NA ANGLEŠKI KONVOJ

NEW YORK, 3. dec. Ass. Press. Podmornice in letala so napadla angleški konvoj kakih 550 km zahodno od Irske v nedeljo ponoči. Misli se, da je bilo 10 ladij napadenih. V Ameriki so ujeli ponovne klice na pomoč. Ladje so bežale v cikcak črti proti vzhodu, podmornice pa so jih 5 ur preganjale. Podrobnosti o tem napadu ni, vendar je najmanj 5 ladij dajalo signale za pomoč, 5 drugih pa je že prej klicalo pomoč.

Nove nemške čete v Romuniji

Iz Budimpešte poročajo, da so prispeeli v Romunijo novi transporti nemških čet — V Bukarešti pa zanikujejo vse vesti o nadaljevanju nemirov v Romuniji

MAROS VASARHELY (Targul Mures), 3. dec. Ass. Press. Vlaki s štirimi novimi nemškimi divizijami so v vsej naglici prišli čez Madžarsko na romunsko mejo, kjer hočejo na vsak način vzdržati red in ustaviti nemire. Nemške čete, ki štejejo moogoče 60.000 mož, so prišle na Madžarsko preko Slovaške. Izpopolnile bodo nemške čete, ki so že delj časa v Romuniji ter stržile petrolejske vode in petrolejska polja, ki so življenjskega pomena za nemški vojni stroj. Doslej računajo, da je

300.000 nemških vojakov v Romuniji.

BUDIMPEŠTA, 3. dec. Ass. Press. Ion Alexianu, ki je bil svoj čas guverner bucareškega distrikta, je po uradnem poročilu »izvršil samomor«.

BUDIMPEŠTA, 3. dec. CBS. Več romunskih častnikov in vojakov je pribežalo čez mejo pred železno gardo. Bili so tako razoroženi. Okoli 60 do 75.000 nemških vojakov, t. j. 4 ali 5 divizij, je prišlo preko Madžarske v Romunijo z namenom, da preprečijo nemire v Romuniji. Število

nemških vojakov se je s tem povečalo na 200.000 ali pa še več.

BUKAREŠTA, 3. dec. Rador. Del tujega tiska nadaljuje razširjenje neresničnih vesti o položaju v Romuniji. Velika proslava Romunov v Albi Juliji, ki ji je prisostvovalo 100.000 kmetov iz vseh delov Transilvanije, najbolj stvarno priča o solidarnosti vseh civilnih in vojaških institucij. Vsa država je pokazala popolno zaupanje v vlado generala Antoneca in Horie Sime.

Obsedno stanje le v evropski Turčiji

CARIGRAD, 3. dec. DNB. Na odločujočih mestih zanikajo vesti o razširjenju obsednega stanja na vso Turčijo. Izredni ukrepi so omejeni le na evropski del Turčije, na področje Dardanel in Marmarskega morja.

FRANCOSKA VLADA SE PRESELI V VERSAILLES

VICHY, 3. dec. Reuter. Vlada je sklenila na včerajšnji seji, da se preseli v Versailles.

SABOTERSTVO V USA

NEW YORK, 3. dec. Reuter. V govoru preko radia je predsednik komiteja za oboroževanje javil o novi akciji saboterjev. Ko se je neko letalo dvignilo k poizkusnemu poletu, je padlo na tla. Dognali so, da je bilo v tovarni izvršenih najmanj pet sabotažnih dejanj. Preiskava je ugotovila, da je dve dejanji sabotaže pripisati tujim elementom. Preiskava se nadaljuje.

WEYGAND V MAROKU

VICHY, 3. dec. Reuter. General Weygand je sprejel v Rabatu delegacijo maroških velikašev. Nato je obiskal pristanišče Lyautey, kjer se je sešel s francoskimi častniki, med katerimi sta bila tudi generala Vergez in Voirin. Zvečer se je Weygand vrnil v Rabat.

MRAZ V AMERIKI IN EVROPI

WASHINGTON, 3. dec. Havas. Zedinjene države Severne Amerike je zajel močan val mraza. V New Yorku je bilo včeraj zjutraj 20 stopinj pod ničlo. Tudi v notranjosti je temperatura padla pod 15 stopinj pod ničlo.

AMSTERDAM, 3. dec. Stefani. Val mraza je zajel Holandijo. Močan mraz je posebno oškodoval poljedelstvo.

VARGA SE JE VRNIL

BUDIMPEŠTA, 3. dec. MTI. Po enotedenskem bivanju v Italiji se je madžarski minister za industrijo, Varga, vrnil v Budimpešto.

TUJCI V ZEDINJENIH DRŽAVAH

WASHINGTON, 3. dec. CBS. V USA živi čez 3 in pol milijona tujcev. Doslej je bilo registriranih s prstnimi odtiski 3.286.574.

Curij, 3. decembra. Devize: Beograd 10, Pariz 8,95, London 15,70, New York 4,31, Milano 21,72½, Berlin 172,50.
Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in stanovitno vreme. Postalo bo nekoliko topleje. Včeraj je bila najvišja temperatura -0,4, danes najnižja -11,4, opoldne -3,0.

Naraščanje angleških sil v Aziji

NEW YORK, 3. dec. Tass. »New York Times« poročajo, da so prispele močne eskadrilje avstralskega letalstva z letali znanke »Lockhead« na letališče Samhavang pri Singapuru, kjer bodo ostale v pripravljenosti za primer, ako postane Singapur vojno področje. List pravi dalje, da so na poti v Singapur tudi močni od-

delki vojske in transporti vojnega materiala. V Indiji vežbajo Angleži vojsko pol milijona mož. Produkcija vojnega materiala se v Indiji dan z dnem stopnjuje. Grade se tudi nove velike tovarne za bojna letala. Prav tako se grade mnoga nova letališča.

Nočne fotografije z letal

WASHINGTON, 3. dec. Ass. Press. Ameriško letalsko poveljstvo je izjavilo, da je dalo angleškemu letalstvu na razpolago nov izum, kako fotografirati iz zraka ponoči. Na tem izumu so delali 15 let. Obstoji v glavnem na načelu magnetne luči za fotografiranje ponoči. Podrobnosti seveda ni.

NOVIH 14 MILIJARD LIR ZA VOJSKO

RIM, 3. dec. Ass. Press. Mussolini je podpisal dekret o kreditu 14 milijard lir za vojsko.

NESREČA ANGLEŠKEGA RUSILCA

LONDON, 3. dec. Ass. Press. Angleški rušilec »Sturdy« je izgubljen, ker je v nevihti nasedel na škotsko obalo.

NANKING PRISTOPI K TROJNI ZVEZI

RIM, 3. dec. ZPV. V zvezi z oficelnim priznanjem nankinske vlade po Japoncih in sklenitvijo zveze med Japonci, Vangčingvejo Kitajsko in Mandžurijo poroča agencija Stefani, da bo nankinska vlada v kratkem podpisala protokol o pristopu k trojni zvezi. Pričakuje se tudi, da bosta Italija in Nemčija priznali oficelno vlado v Nankingu in prekinili diplomatske stike s Čangkajškovo vlado v Čungkingu.

DE VALERA O TEŽAVA IRSKE

AMSTERDAM, 3. dec. DNB. Irski radio je javil, da je de Valera v svojem govoru v Waterlorvadu izjavil, da preživlja Irska resne čase. Zato se mora pripraviti na vse, da obrani svojo neodvisnost. Vsi mladeniči od 20. do 25. leta naj pristopijo k deželni brambli. Irska mora biti ne le vojaško, nego tudi gospodarsko pripravljena. Z živili je treba varčevati, vsak najmanjši del zemlje obdelati in zasejati.

ŠE NOVI NOVINARJI NA ITALIJANSKIH LADJAH

NEKJE V ITALIJI, 3. dec. Stefani. Včeraj si je nova skupina novinarjev, med njimi tudi predstavnik United Press, Associated Press in International News Service, ogledala vojne ladje, ki so sodelovale v bitki južno od Sardinije. Štiri ure so bili novinarji na ladjah in ugotovili, da so nepoškodovane. Izjavili so, da občudujejo italijanske mornarje, njih pomorske sposobnosti in vojaško moralo.

ROOSEVELTOVO POTOVANJE

WASHINGTON, 3. decembra. Reuter. Roosevelt je odpotoval na Miami na Floridi, kjer se bo vkrca na križarko »Taskalusa«.

Vohunstvo na Norveškem

OSLO, 3. dec. Stefani. Policija je izvršila veliko racijo vzdolj zahodne obale Norveške. Pri tem je odkrila mnoge tajne radio postaje, ki so dajale vesti o stanju nemškega vojaštva tako, da so mogli Angleži bombardirati vojaške objekte. Aretiranih je več oseb.

RACIONIRANJE V ITALIJI

RIM, 3. dec. DNB. Od včeraj sta moka in riž v Italiji racionirana.

POLEMIKA O AMERIŠKIH KREDITIH ANGLIJE

NEW YORK, 3. dec. Tss. Ameriški tisk se dalje bavi z živahnimi komentarji o angleško-ameriškem sodelovanju. Del tiska in nekateri predstavniki oblasti se zavzemajo še vedno za to, da se ne dajo Angliji krediti prej, dokler se ne likvidirajo v USA investirani kapitali. Tega mnenja je tudi finančni minister Morgenthau, ki je izjavil, da je Velika Britanija od začetka vojne umaknila iz USA za 321 milijonov dolarjev kapitala, kar pomeni, da je izkoristila le nezaten del svojih finančnih virov v USA.

PREPREČEN KOMUNISTIČNI PREVRAT V MEHIKI

MEXICO CITY, 3. decembra. Stefani. Policija je vdrla v sedež komunistov. Ob tej priliki je bil ubit major Garcia Galedos, mnogo stražnikov pa je bilo ranjenih. Aretiranih je blizu 75 oseb, ki so obtožene, da so pripravljale državni udar in vstajo proti predsedniku republike, generalu Avili Camachu. Upor bi imel izbruhniti ob priliki neke svečanosti.

Odmevi zedinjenja Jugoslavije v tujini

Govor kneza namestnika Pavla so reproducirale vse emisije ameriških radijskih postaj

Govor kneza namestnika Pavla, ki so ga pol ure kasneje reproducirale vse emisije ameriških radijskih postaj, je zbudil po vsem svetu veliko pozornost. Ob 20. uri je namestnikov govor prenašala ameriška postaja »National Broadcasting Company«, ob 22.30 pa radio »Columbia«. Predvsem je sofijski tisk naglašil najpomembnejše odstavke iz govora ter z debelimi črkami podčrtal besede, ki govore o ustanovitvi Jugoslavije na kosteh najboljših sinov.

Nemški tisk je posvetil veliko pozornost našemu državnemu prazniku. Predvsem je naglasil velik pomen sporazuma med Srbi in Hrvati ter »realno gledanje jugoslovanske vlade na mednarodne prilike. Nemčija je imela vedno interes, da ostane Jugoslavija izven sedanjih konfliktov ter da se v okviru novega reda v Evropi razvije k pomembnemu činitelju na Balkanu.«

Italijanski tisk je ob 22. obletnici našega zedinjenja prinesel toplo pisane članke. »Popolo di Roma« naglašja, da ima letošnja proslava narodnega praznika v Jugoslaviji še globokejši pome, ker je srbsko-hrvatski sporazum z dne 26. avgusta 1939 odstranil nespornost med Zagrebom in Beogradom. »Italija, ki je dala sosednemu narodu dokaze svojega prijateljstva, se pridružuje veselju jugoslovanskega naroda, ceneč njegov smisel za zdrav realizem in ravnotežje, s katerim se odlikuje v sedanjih evropski krizi.«

Turški tisk poudarja, da je »jugoslovansko edinstvo glavni činitelj miru na Balkanu. Jugoslovansko narodno edinstvo je svečano potrjeno v srbsko-hrvatskem porazumu, ki je napravil konec notranjim preprirom in manifestiral voljo vseh Srbov in Hrvatov za skupno življenje v svobodni domovini, ki jo bodo složni branili, če bo treba.«

»Prijateljstvo Bolgarije in Jugoslavije

Angleška domovinska straža

Domača angleška obrambna vojska šteje 1200 bataljonov, 5000 stotnij, 25.000 vodov in je največja prostovoljska armada sveta. Organizacija te vojske je skoro že končana in generalni major Eastwood ima nalogo, da poenoti vso organizacijo in izvežbanje deželne brambe. Castnike imenuje posebna komisija vojaških, sportnih in tehničnih strokovnjakov. Milijon mož krajevne obrambne vojske je opremljen z najmodernejšim orožjem, v teku zime bo uniformirana in oborožena še ostala polovica prostovoljske vojske.

Vsa krajevna obrambna vojska Anglije šteje 2 milijona mož. Od ustanovitve dalje je kljub visokim zahtevam, ki jih terja služba v tej vojski, izstopilo le 4000 mož. Vsakomur je dovoljeno, da lahko svobodno zapusti službo. Zato je za domoljubje Angležev tem pomembnejša tolikšna prostovoljska vojska, ki pa je seveda nepopoln nadomestek za regularno vojsko. Vendar bo pa vprav ta vojska prevzela že drugo leto važne naloge, tako da bodo regularne divizije proste za ofenzivne naerhte drugod, ugotavljajo »Basler Nachrichten«.

Prestopka proti uredbi o nevtralnosti sta bila obtožena pravnik Dušan Horvat in privatni uradnik Fran Korbič, ker sta širila neko Ljotičevo brošuro, ki napada Sovjetsko Rusijo. Ljubljansko okrajno sodišče je izreklo oprostilo sodbu z motivacijo, da se uredba o nevtralnosti nanaša le na vojskujoče se države.

Sest italijanskih sodnikov in 130 uradnikov mešanih sodišč so na ukaz vojaškega poveljstva odpustili iz službe v Egiptu.

PIERRE LAVAL

podpredsednik francoske vlade

je zagotovilo boljše bodočnosti balkanskih narodov,« naglašajo bolgarski listi. »Sodelovanje Bolgarije in Jugoslavije predstavlja brez dvoma element za razbistritev ozračja na Balkanu«, dostavlja sofijski »Večer«.

»Jugoslavija vodi miroljubno politiko, čuvajoč svojo neodvisnost in nedotakljivost,« ugotavlja grški tisk. »Jugoslovanski narod je krepko vdan miru ter

bo kakor vedno, tudi poslej znal braniti svoje ideale.«

»Jugoslavija je postala osnova za nadaljnjo usodo Balkana,« ugotavlja madžarski tisk. »Pesti Hirlap« piše, da »je Jugoslavija na Balkanu najmočnejša, po svoji legi najvažnejša država. S svojo modro politiko je postala osnova balkanske usode. Nje delavnost je zdaj priznana od vse Evrope.«

Zadovoljstvo Hrvatov ob 1. decembru

»Besede kneza namestnika Pavla so predvsem poudarile: nevtralnost, prijateljstvo z vsemi državami, ki spoštujejo neodvisnost Jugoslavije ter solidarnost Srbov, Hrvatov in Slovencev za vse čase. Knez namestnik Pavle je pokazal veliko modrost, ko je omogočil sporazum. Dne 26. avgusta 1939 smo dosegli Hrvati več v miru, kakor nam je uspelo ostvariti po prelivanju krvi pod Jelačićem, Franc Jožef I. je samo obojtel, knez namestnik Pavle je pa dal svečano besedo in jo tudi izpolnil. Zedinjenje največjega dela hrvatskega ozemlja je postalo stvarnost.«

Ob letošnjem državnem prazniku so pokazali beograjski dnevniki več razumevanja za stvarnost kot kdaj koli doslej. »Politika« je s priznanjem naglašila

boje Hrvatov za osvobojenje. Avtor dr. Milivoj Popović poudarja veliko moč v zajednici v skupni državni tvorbi iz svobodne volje Srbov, Hrvatov in Slovencev. V tem članku ni besed, ki so nas včasih žalile. V članku ni negiranja treh individualnosti in kar najbolje deluje, je ugotovitev, da Srbija v svetovni vojni ni misljala na materialno eksploatacijo ne na hegemonijo pa tudi ne na to ali ono državno ureditev. Srbija predstavlja za nas v prvi vrsti srbskega kmeta, on se je v glavnem boril in umiral, zato smo prepričani, da je bil on daleč od hegemonije. Hotel je rešiti svojo domovino ter jo okrepiti z združitvijo domovine Hrvatov in Slovencev. Ta misel je tudi vodila Hrvate in Slovence, ko so se s Srbi zedinili v skupno državo,« ugotavlja »Hrvatski Dnevnik«.

Italijanski pionirji pri delu na albanskem bojišču

Kultura

Ivana Albrehta »Žerjavica v krvi«

Ivan Albreht nam je znova dokazal, da spada poleg Franceta Bevka v vrsto naših najplodovitejših pisateljev. Njegove najnovejše knjige naslov »Žerjavica v krvi« nam že sama mnogo izpričuje. Čas krvi in ognja nas tlačí kot mora in nič ničudnega zato, da se je v človeški krvi razbohotila žerjavica v žgoč ogenj, ki določa našo usodo. Prav o tem nam je hotel Albreht z naših oči privzdigniti kopreno. »Žerjavica v krvi« je biološka slika naših dni. V njej so zbrane Albrehtove najboljše in najmočnejše novele in črtice.

Za prva novela »Strženova tajna« nam razkrije namen knjige. Samomor vladnega tajnika Andreja Stržena ima na prvi pogled kaj čudne motive, če pa se zamislimo, moramo reči, da ljudje notranje življenje človeka še kaj malo poznamo. Dejati pa moram, da je Strženova tajna (in Stržen je med nami marsikdo!) tajna le za tiste, ki ne znajo dojeti čudnih potov naše krvi.

Močno je Albreht zagrabil tudi vprašanje matere v zvezi s tragičnimi motivi. To nam dokazuje črtica »Modras«, v kateri nam pisatelj opisuje, kako se je v mater šesterih otrok zadržala podoba modrasa, ki jo je pičil, ko je še kot mlado dekle žela. Prikazen modrasa se je v ženi vzbudila vedno znova vsakokrat, ko so šli preko njenega življenja važni, oziroma usodni dogodki. Tu, ob takšni ponovni modrasovi prikazni zadušila žena svojega najmlajšega in najljubšega otroka. V črtici »Čez noč« je tudi prikazan del materinske tragike. Če gleda mati trpljenje svojega jetičnega otroka, lahko verujemo, da se ji žerjavica v krvi razgori v pekoč ogenj. O problemih materinstva bi nam vedela kaj mnogo povedati tudi »Lina«, uboga kavarniška čistilka, ki je bila moškim zgolj sredstvo naslade. Ko pa so se pojavile posledice, jo je zapeljivec prisilil odvzeti še nerojenega otroka. Albrehtove besede v tem literarnem sestavku nam živo razkrivajo drugo stran takomenovane bele kuge.

»Novica« nam prikaže v ostri besedi trpljenje kmetijske žene-matere, ki jo zapusti in odide v svet edina hčerka Mica, varana v ljubezni. Znova in znova sami problemi naše družbe in današnjega časa. Več je v človeku trpljenja kot sreče. In vse trpljenje — kje so njegovi vzroki? Albreht nam odgovarja: v čudnih nagibih naše krvne podlage in neskladni in nepravilni povezanosti med člani človeške družbe. Koliko Mic je v slovenskem ljudstvu! Kar pogledjmo naše služkinje, ki gredo za zaslužkom v mesta, največkrat sebi in domačim v škodo in žalost!

Vsa resnična in občutena mati je tudi gospa Mija v »Obisku«, ki sanja o vrnitvi svoje nedavno umrle hčerke Vande. Ta obisk jo tolikanj prevzame, da se zruši v objem smrti. Albreht je pesnik in je tudi v njegovi prozi mnogo lirike. Prvi dokaz za to trditve je, da v svoji najnovejši knjigi rad obravnava noč in njeno tajinstveno moč. Večina njegovih novel doseže svoj višek v noči. Ponoči se ustrelji Stržen, Lina dela v nočnem kavarniškem lokalu, Vanda obišče svojo mater, gospo Mijo, tudi sredi noči. Dogajanja v črtici »Čez noč« nam razkrije že sam naslov. Tudi poštarica »Anka« se zasanja in razboli v mesečni. Višek lirizma pa doseže Albrehtova samoizpoved »Nokturno«. Tu nam pesnik-pisatelj razodene svoje notranje boli, ki mu jih je povzročil naš zmešan svet. Filozofija sveta je težavna reč, če pa jo zagrabí v svojo pero Albreht, nam vse to prikaže na izrazito epsko, liričen način.

Albreht tudi ni pozabil človeških ljubezenskih razočaranj. Tipičen primer v tem smislu nam nudi vprav že zgoraj omenjena poštarica Anka. Tudi »Lonin piruh« mnogo pripoveduje v tej smeri v Albrehtovi najnovejši knjigi. Močne melodije nam kažejo dalje novele »Zadnja večerja«, »Gospod Ponjavec«, »Imela sta se rada« in krepka črtica »Martin Prisa-dec«. V njih je zapopadana v glavnem energetika krvi moškega jaza. Albreht tu poudarja

Novi red na Norveškem

Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung« po svojem dopisniku iz Stockholma, je državni komisar za okupirano Norveško, Terkoven, izdal novo uredbo, ki je med drugim prizadela večje število uradništva. Odpušeni so bili predvsem oni uradniki, ki jim je že poteklo 30 let službe, dalje vsi oni, ki so dobili svoja mesta iz političnih razlogov. Ista usoda je zadela mnogo višjih uradnikov, ki so bili pristaši razpuščenih strank ali so pa uživali večje simpatije pri tej ali oni politični skupini. Na izpraznjena mesta so prišli pristaši Quislingovega nacionalnega gibanja. Oni uradniki, ki so se po odpustu pridružili temu gibanju, so dobili slabša mesta.

Uredniki vseh norveških listov so bili pozvani, da morajo pisati v soglasju z načeli propagandnega ministrstva novega režima. Vsi, ki bi se novemu redu ne hoteli pokoriti, bodo morali zapustiti svoja mesta.

Mnogo pozornosti je izzvala izjava znanega vodje delavskega gibanja na Norveškem, urednika »Hamars Arbeiterblada«, Hoffa, ki se je zavzel za novi režim, češ, da je spoznal, da dela ta proti kapitalističnemu redu ter v korist delavstvu.

General, ki posreduje med Grki in Angleži

Angleški general Cambier Parry je imenovan za častnika za zvezo med grškim generalnim štabom in angleškim vrhovnim poveljstvom na Bližnjem vzhodu. Je potomec častniške družine iz Wellesa. Kakor njegov oče je tudi on nastopil častniško kariero v slovitom welleškem pehotnem polku. V svetovni vojni je bil bataljonski poveljnik. Sodeloval je v bitkah na Galipoliju, v Egiptu in v Mezopotamiji. Šestkrat je bil pohvaljen za hrabrost.

Kasneje se je specializiral za oklopne avtomobile. Bil je profesor na vojni akademiji, 1935 je služil v Indiji, 1938 pa pri generalnem štabu v Londonu. Leta 1938 je bil s skupino častnikov welleškega polka v Nemčiji, kjer je prevzel polkovno zastavo, ki so jo zaplenili Nemci potem, ko je bil zastavonoša v bojih v Flandriji smrtno zadet. Nemški častnik Ritter, ki je zastavo zaplenil, je sam izrazil, da je pripravljen vrniti zastavo v znak priznanja hrabrosti častnikov in vojakov tega polka. Polk welleških strelcev je proslavil lani 250 letnico svojega obstoja.

dejestvo, da moški mnogo krepkeje doživlja kot ženska. Ženska je v prvi vrsti lirična pojava, moški je prvenstveno realnejši. Pripovedniško krepka je tudi »Zadnja večerja«, ki pa je sicer motivno, prav tako kot dijaška »Deteljica« naslonjena na principe praznovanja. Toda to ni praznovanje starih ženic, ampak le nota življenja, ki nam pripoveduje, kaj vse lahko v človeku življenje stori takomenovano biološko nujnostno naključje.

Res čitanja vredno je tudi »Deset let po smrti«. Tu posega Albreht v področje življenjske filozofije in nam pokaže naše tolikanj opevano, a vendar ničeno življenje. Sijajno opisana je hinavščina človeka, ki se hoče pripehati do čim več užitka in razkošja v brezdelju.

Imela sta se rada« Namreč dva reveža: on najdenček, ki ga je hotela lastna mati zadržati, ona zapuščenca dete služkinje, ki je prav zaradi njenega rojstva žrtvovala svoje življenje. Nečje in Cilka. In ljubezen med njima, ki terja kot plačilo otroka. Ko Cilka na ledu pere, jo nenadoma zagrabí porodni krč. Izpod ledu izvlečejo mrtvo Cilko in utopljenega otroka. Nečje za vedno izgine. Kako je vse to resnično in doživljeno! Novela »Svidenje« bi bila v bistvu nekako Albrehtova notranja izpoved.

Prav od srca mi gre beseda, če rečem, da sem te poslednje Albrehtove knjige vesel, saj je slogovno sijajno pisana, motivno pa prav krepko posega v naša, od današnjega časa razrvana srca. Ivan Albreht je pisatelj priznane kvalitete, zato mu ni treba lahorik. Da pa je Albreht izredno plodovit, povem še to, da je v pripravi že druga njegova knjižna novost.

»Žerjavica v krvi« je odlično opremil naš zani ilustrator Jože Pukl. Treba je priznati, da je njegova oprema obenem ex libris. V sredi je iztegnjen moški, pred njim pa čepi ženska-mati. Poosebljenje knjige! In v levem kotu zvezda sreče, h kateri hrepeni razboleli človek našega časa. Zato naj pride »Žerjavica v krvi« prav v vsako slovensko hišo! (Naroči se lahko tudi pri Tiskovni zadrugi v Mariboru, Cankarjeva ulica 1.)

Janez Zabkar.

Gospodarske vesti

Naša zunanja trgovina

Najrazličnejše motnje, ki so nastale zaradi vojne na svetovnem trgu, niso šle neopazno mimo naše zunanje trgovine, temveč čuti tudi ona mnoge izpremembe in motnje. V ospredju zanimanja je posebno bodoče zasedanje Jugoslovansko-italijanske stalnega odbora. Predvsem naj bi rešil blago, ki se nahaja pod blokado v italijanskih lukah, o čemer smo že podrobneje poročali. Z Italijo smo se domenili tudi za večje količine bombaža in bombažnega prediva, katerega dobava pa se je zakasnila in to za količino 3 milijone kg. Poleg Italije pa pripravljajo nove trgovske sporazume, oziroma razširitev trgovskih stikov, tudi s Turčijo in Romunijo ter še z nekaterimi drugimi državami.

Spremenjeno sliko nudijo tudi uradni podatki za izvoz naših proizvodov v oktobru. Na prvem mestu je izvoz gradbenega lesa, katerega vrednost je znašala 72.373.675 din. Lesa je samo Nemčija letos v 9. mesecih izvozila za 116 milijonov din (lani 59 mil.). Izvoz v Italijo pa je znašal 440 milijonov din (od 175 milijonov lanskega leta), v Albanijo pa 48 milijonov (lani 8). Na drugem mestu v oktobru je izvoz svežega sadja (23 milij.), sledijo baker (nad 20 milijonov), konoplja (16 milij.), govedo (okr. 700 milijonov), sveže meso, drobnica itd.

Obsežen investicijski načrt OUZD

Ljubljanski Okrožni urad za zavarovanje delavcev je v Sloveniji investiral že precejšnje zneske za socialno-zdravstvene ustanove. Vsote, nabrane iz nezgodnega, invalidnega in starostnega zavarovanja za izplačevanje rent so bile po sklepu Suzorja v zadnjih letih porazdeljene na področja, kjer so bile zbrane. Ljubljanski OUZD ima samo iz zadnjih dveh let na razpolago 75 milijonov din, v prihodnjih dveh letih bo kapital že presegel 100 milijonov. Delavsko zavarovanje je zgrajeno na načelu kapitalnega kritja. Poleg skrbi za varnost in likvidnost ima nov načrt za velike investicije OUZD predvsem namen koristiti zdravju zavarovancev in ljudskim zdravstvenim ustanovam. Zato bodo investicije namenjene v prvi vrsti lastnim zdravstvenim ustanovam, v drugi vrsti pa v sodelovanju z banovino in državo še javnim bolnišnicam in zdravstvenim ustanovam.

Program lastnih ustanov:

1. Ambulatorij v Celju, izpopolnjen z uradovimi stanovanjskimi prostori. Stavba je že v gradnji. 2. Razširitev in izpopolnitev uradovega ambulatorija v Ljub-

ljani. 3. Paviljon za zavarovane člane urada na Golniku s 70 posteljami. 4. Dve višinski okrevališči: na Pohorju in na Gorenjskem. 5. Visokogorski sanatorij za zdravljenje pljučne, izvenpljučne in kostne tuberkuloze. 6. Razširjenje in modernizacija termalnega zdravilišča v Laškem. Za navedene ustanove je določen zaenkrat kredit 50 milijonov din.

V sodelovanju z državo in banovino.

1. Zgraditev klinične bolnice v Ljubljani, za katero bi bilo s sredstvi posojila delavskega zavarovanja na razpolago 50 mil. din. Ministrstvo za prosveto bi oskrbnine za člane in svojce obračunalo le v vsakoletno amortizacijsko kvoto tega posojila. Z navedenim posojilom bi bilo mogoče postaviti bolnico s 500—600 posteljami. 2. Dograditev in izpopolnitev potrebnih bolnišnic v Sloveniji. Posojilo bi najela banovina in bi po sedanjih razgovorih sodeč to posojilo porabila za postavitev bolnišnic in paviljonov za tuberkulozne na področju dravske banovine (takole: a) Zgradba celokupne bolnice v Murski Soboti; b) Zgradba 3 paviljonov za zdravljenje tuberkuloze s 120 postelja-

mi v Ljubljani, Celju in Mariboru; c) Zgradba nezgodne bolnice v Ljubljani, Mariboru in Celju. Posojilo 45 milijonov bi se odplačevalo in obrestovalo z obračunavanjem oskrbnih dni v bolnišnicah za člane in svojce urada.

Carina izdelkov iz stanične volne

Poleg ukinitve luksuznega davka in predpisov za znižanje poslovnega davka na tkzv. stanično volno, je izdal finančni minister novo odločbo o tretiranju stanične volne in izdelkov iz stanične volne. Novi režim velja pri uvozu iz Nemčije za tkanine iz stanične volne in iz tekstilnega materiala z dodatkom stanične volne od 1. IV. 1941 v mejah pogodbenih kontingentov, na samo stanično volno ter prejo iz čiste stanične volne in na ostalo blago iz 5. dela carinske tarife pa od 1. dec. letos.

Na blago iz čiste stanične volne se ima pobirati carina kakor na bombažno blago iz pogodbenih držav s carinskim dodatkom 25%. Vendar se ima pri tkaninah iz čiste celulozne volne, ki tehtajo za 1 m² preko 180 gr., pobirati carina po po-

stavkah za volnene tkanine iz pogodbenih držav z dodatno carino 25%. Tudi na blago, kjer je mešana stanična volna z drugim tekstilnim materialom, se pobira carina po ustrežajočih številkah in stopnjah tarife, pod katere bi blago spadalo po tekstilnem materialu, in sicer z dodatkom 25%. Na tkanine, ki so izdelane iz bombaža in stanične volne ter tehtajo v 1 m² preko 180 g, se pobira carina kakor na bombažne tkanine iz pogodbenih držav s carinskim dodatkom 40%. Pri preji in tkaninah, ki vsebujejo stanično volno, to ne vpliva na carinjenje, če znaša primes stanične volne do 5%.

Gori predvideni dodatki se bodo pobirali po izvršenem pribitku vseh drugih dodatkov za dotično obdelavo.

Na intervencijo Stalne delegacije lesnega gospodarstva pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino je slednje ponovno preložilo uvedbo kontrole lesa na 1. jan. 1941. Po poročilih iz Beograda bo ves sistem nove kontrole izvoza lesa znatno izpremenjen, ker tudi po mnenju mero-dajnih ne odgovarja interesom gospodarstva in izvozne trgovine.

Kontrolni izvoz lesa velja šele od 1. I. 1941

Na intervencijo Stalne delegacije lesnega gospodarstva pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino je slednje ponovno preložilo uvedbo kontrole lesa na 1. jan. 1941. Po poročilih iz Beograda bo ves sistem nove kontrole izvoza lesa znatno izpremenjen, ker tudi po mnenju mero-dajnih ne odgovarja interesom gospodarstva in izvozne trgovine.

Cene govejih kož in usnja

Kr. banska uprava opozarja, da spadajo surove kože in usnje od 4. okt. t. l. pod kontrolo cen. Vlog za povišanje cen kožam in usnju ni reševala, ker se bodo določile te cene za vso državo enotno in ker predvidoma ne bodo dosegle cen z dne 4. okt. Pri tem položaju bi odobravanje podražitev nad nivo z dne 4. okt. prehod na bodoče maksimalne cene za kože in

Italijanska zapora ukinjena

Italija bo ukinila zaporo na prekomorsko blago naših uvoznikov, ki leži v italijanskih lukah. Ob priliki obiska dr. Belina v Rimu je bil glede tega dosežen sporazum. Blokiranje je bilo, kot smo poročali, predvsem blago iz Južne Amerike.

Nove delniške družbe

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo osnovano v Jugoslaviji 60 delniških družb z nominalno glavnico v znesku 155.276.000 din. Lanskega leta pa je bilo v istem razdobju ustanovljenih le 51 družb z nominalno glavnico din 113.500.000. Zanimivo pa je, kje so bile družbe osnovane. Tak pogled nam pokaže, da je bilo od 60 delniških družb z nominalno glavnico 155.276.000 din. ustanovljenih v prvih devetih mesecih letošnjega leta v samem Beogradu 43 novih akcionarskih družb z nominalno glavnico 120.700.000 dinarjev. Torej samo v Beogradu 71% vseh družb z 78% celokupne nominalne glavnice! V vseh ostalih krajih pa je bilo ustanovljenih le 17 t. j. 29% vseh družb z nominalno glavnico din 31.576.000 ali 22% celokupne glavnice. Zanimivo je, da je na pr. v Zagrebu bilo ustanovljenih v tem času od 17 izvenbeograjskih družb le 5, z nominalno glavnico 9 milijonov din, kar predstavlja vsakakor prav neznamen %.

Za staro gumijasto blago je določil urad za kontrolo cen maksimalne cene. Za staro gumijasto obutev in odpadke iz gumija (izvzemi zunanje in notranje avtomobilne gume) po 4 din 1 kg franko nakladalna postaja, ki jo plača tvornica zbiralec gumija, ki sme imeti največ 5 odst. tujih primesi in nečistosti. Blagu z največ 20 odst. tujih primesi in nečistosti bodo tvornice odbile ustrežajoči odstotek bonifikacije.

Zvišana bo cena sladkorni pesi za novo kampanjo na 42 din za 100 kg, docim je znašala za isto količino letos 32 din. Verjetno bo temu ukrepu sledil tudi skok sladkornih cen.

Naš novi trgovinski delegat v Vichyju, dr. Mirko Mermolja, bo prihodnji teden odpotoval v Francijo.

Za boljše izkoriščanje reškega pristanišča se zavzema madžarski gospodarski tisk. Prav tako bi želel, da bi proga Reka — Zagreb — Koprivnica v večji meri služila madžarski trgovini. Reka že od 1936. l. nima transoceanske zveze.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

50

— Odpusti mi, draga moja. — Te besede so mu tako nežno spolzele iz ust, da sam ni vedel, kako. Bile so kakor topli sončni žarek, ki se je nežno dotaknil njenega srca ter razklat ledeni oklep.

— Kristina! — je vzkliknil Jimmy z drhtečim glasom.

Stopil je k njej, jo objel in stisnil k sebi. Potem jo je posedel v naslonjač in pokleknil ob njej, držeč jo neprestano za roko. Kako rad bi jo poljubil, kako rad bi ji rekel nekaj nežnih besed, ki so mu že drhtele na ustnicah. Toda bal se je, da jo spet vznemiri.

Kristina je nehala hlteti. Z roko si je utrla solze.

— Kako strahopetna je, če človek takole joče, — je rekla trdo. — Zakaj neki bi jokala. Nerodno ji je bilo, ker se ni mogla vzdržati solz. Prav za prav jo je kar jezilo, ker je bil Jimmy z njo tako nežen.

Vstala je in stopila h kaminiu ter se zagledala v žerjavico.

— Kdaj... kdaj pride Horacij? — je slednjič vprašala.

— Ne vem točno. Brzojavil je, da v ponedeljek. Toda možno je, da pride tudi kasneje ali celo preje.

Kristina je v tem hipu bila v svoji notranjosti težko bitko. Ponos in dobrotista se spopadla v njenem srcu.

— Zdi se mi, da bi ti Horacij uknil letni prispevek, če bi izvedel, kaj se je med nama zgodilo, — je pripomnila z žalostnim glasom.

Jimmy bi se ta hip najraje vdril v zemljo.

— Ne, na kaj takega sploh nisem mislil, — je naglo odgovoril. — Kaj bo storil, to me ne zanima. Toda neizmerno bi bil vesel, če bi vedel, da sva srečna.

Nekaj časa je čakal. — Seveda, če ne moreš, — je skoraj zaihtel, — mu povem resnico. To bi bila v tem primeru edina možnost, da zadevo urediva.

Zakon na obroke. Znabiti celo drugi medeni teden? Ne, Kristini se je zdelo, da bi bilo vse to strašno smešno.

Da, saj še prvega medenega tédna ni bilo. Oni teden v Londonu, da, saj to je bil teden groze, teden solz in razočaranja. Mar naj še enkrat prehodi kos tako trnjeve poti?

Hipoma pa se je zbrala in pristopila k Jimmyju. Stala je tik ob njem. Vendar se ga ni dotaknila, četudi bi bilo v tem trenutku tako naravno, da bi se naslonila

nanj in ga ljubo pogledala. O, kako neizmerno je bila nekdanj nanj ponosna, kako ga je ljubila iz vsega srca. Zdaj pa je med njima prepad, ki ga ne moreta premostiti.

— Jimmy, če bi se prav kratek čas vrnila k tebi, da bi tvoj brat ničesar ne opazil, ali bi me potem ne silil, naj ostanem...

— Prišežem ti, da ne. Moj Bog, saj ne vem, kako naj se ti zahvalim. Ne, saj te nisem vreden... Nisem vreden, da bi mi posvetila eno samo misel. — je strto dejal Jimmy.

— Toda, — je tiho dejala Kristina, — samo prijatelja bova.

Jimmy bi ta hip najraje zajokal.

— Seveda, samo prijatelja... — je ponovil njene besede. Zavedal se je, da o zakonu ne bo smel izpregovoriti niti besede. Kakor prijatelja bosta, da na ta način preslepita Horacija Velikega.

— Zahvaljena, nešteto krat zahvaljena, — ji je ponavljal. — Toda če bi hotela, če bi hotela, če bi hotela...

— Ne, — je rekla Kristina odločno. — Dovolj časa je tudi drugi teden. Sporoči mi, kdaj pride tvoj brat. Šele nato se bom pripeljala v London. — Nekdo je medtem potrkal na vrata. Bila je Gladys.

— Ne zamerita mi, ker vaju motim. Brzojav inam za Jimmyja. Nekaj važnega mora biti, — je še pripomnila, ko je dala Jimmyju brzojavko.

Jimmy je vznemirjeno segel po papirju. Zdelo se mu je, kaj vsebuje brzojav-

ka. Naglo jo je odprl, preletel z očmi in nato dal svoji ženi.

— Horacij pride v London jutri zjutraj. Upam, da boš še pravočasno izvedel. — Sangster.

Kristina je vprašujoče pogledala Jimmyja.

— Torej? — je ostro vprašala.

— Jutri pride, kot vidiš, — je pričel Jimmy zmeden. — Jutri... jutri bo v Londonu, torej če... če... — se je ozrl na Gladys.

— Motim, kajne? Že grem... — je naravnost dejala Gladys. Že se je obrnila proti vratom, toda Kristina jo je zadržala.

— Prav nič ne motiš. Želim, da ostaneš tu. Vse lahko izveš, o čemer govoriva. Jimmyjev brat pride domov. In to veš, da on niti ne sluti o vsem, kar se je zgodilo.

— Prosil sem Kristino, naj se vsaj za nekaj časa vrne k meni... Vem, da tega nisem vreden. Toda če bi Kristina ne šla, si lahko mislite, kaj bi z menoj počel Horacij Veliki. Kaj bi dal, da bi do tega ne prišlo, da bi Horacij ne izvedel, kako sem vse te reči zavezil, — je dejal Jimmy precej naivno.

Oba, Kristina in Jimmy, sta se sedaj zagledala v Gladys, ki je neodločno kolebala. — No, ali pojdeš? — je slednjič nenavadno nežno vprašala Kristino.

— Kaj sodiš? Mar naj grem? — jo je proseče vprašala Kristina.

(Dalje.)

Novice

Problemi našega Posavja

Zadnja povodenj je dokončno opravila svoje razdiralno delo na obsavski cesti Radeče—Podkraj, kjer se je že pred mesecem porušila kamenita občestna škarp. V kolikor je promet po omenjeni cesti že sploh onemogočen, je še nevarnost, da se pripeti nepričakovana nesreča, kajti cesta je poškodovana v bližini podkrajške šole in šolarji morajo vsak dan preko nevarnega mesta v šolo. Vendar pričakujemo, da bo radeška občina v kratkem poskrbela, da se bo pot popravila. Radeški župan g. Rozman, ki je izposloval od okrajnega cestnega odbora v Krškem 30.000 din, je že določil del te vsote za popravilo ceste v tem predelu in zato pričakujemo, da bodo v kratkem pričeli z delom.

V vasi Vrhovč, ki je 5 km oddaljena od Radeč, je bil komisijški ogled za postavitve nove šole. Za enkrat si je komisija samo ogledala teren in izbrala najbolj primeren prostor.

Na radeški šoli pogrešamo moških učnih moči, ker je ostalo z odhodom g. Bratoka in upravitelja g. Božiča na šoli

samo 9 učiteljic, ki imajo posebne težave zlasti pri učenju obrtne šole.

Finančni oddelek v Radečah poziva vse posestnike in vinogradnike, da do konca novembra prijavijo svoj pridelek vina in žganja, četudi ga imajo za domačo uporabo, finančni kontroli v Radečah. Kdor bi ne prijavil pravočasno, zapade kazni od 50—500 din.

Nova lepa pridobitev za železniško postajo v Zidanem mostu so novo dograjena moderna higienska stranišča. Stara

pa, ki niso odgovarjala več sodobnim higienskimi predpisom, so podrti.

Katerin sejem v Krškem je bil zelo dobro obiskan. Zlasti živalno je bilo na živinskem prostoru, kamor so pripeljali svojo živino tudi kmetje iz tistih vasi in občin, kjer je do pred kratkim vladala zopora. Nič manj prometa ni bilo tudi okoli kramarskih stojnic, vendar pa vedo povedati kramarji, da se kupna moč našega kmečkega človeka v sedanjih časih vedno zmanjšuje.

Katastrofa albanske ladje v Dalmaciji

V severni Dalmaciji je pritisnil silen mraz, na obronkih Velebita in v okolici Knina pa je zapadel visok sneg. Na morju divja velika nevihta, zaradi česar je lokalni promet med Šibenikom in lukama severne Dalmacije oviran oziroma sploh onemogočen. Zaradi neurja se je ponesrečila blizu svetilnika Prišnjak albanska motorna jadrnica „Bucuria“, ki je trčila v svetilnik. Ja-

drnica se je potopila, z njo pa so našli smrt v morju trije mornarji in poveljnik ladje, dočim sta se dva mornarja pravočasno rešila.

Tudi v okolici Splita je veliko neurje, ki je povzročilo več nesreč na morju. Več manjših ladij in jadrnic se je ponesrečilo, dočim so bile posadke rešene. Izgleda pa, da se bo vreme na morju izboljšalo.

ROČNA BLAGAJNA S 40.000 DIN IZGINILA

Na orožniško postajo v Slovenski Bistrici je prišel posestnik Rudolf Pader, ki vodi poslovalnico zakupa tobaka in soli Vlade Radana iz Zagreba. Prijavil je, da je nekdo vlomil v skladišče ter odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 10.000 din. Vloma so osundjeni trije moški, ki so že aretirani.

250 LETNICO SELITVE SRBOV

v Vojvodino so v donavski banovini slovesno proslavili. V Novem Sadu so bile velike svečanosti, na katerih so se spominjali patriarha Arsenia Crnojevića, ki je pred 250. leti pripeljal Srbe v Vojvodino.

LISKA PROGA OCISČENA

Snežni zameti so popolnoma ustavili promet med Zagrebom in Splitom na liški progi. Železniška uprava je poslala na delo mnogo delavcev, ki so progo očistili tako, da je sedaj na tej progi spet normalen promet. Prav tako so očiščene tudi druge zamedene proge in je promet povsod vzpostavljen.

Celje

c **Borza dela.** 30. novembra je bilo v evidenci 400 brezposelnih, moških 214, žensk 186. 20. novembra pa jih je bilo skupaj 388, moških 182, žensk 206. Delo je na razpolago 2 hlapecma, 1 mi-zarju, 1 kovaču, 6 deklam., 3 kuharicam, 2 služkinjama in 1 postrežnici.

c **Stroj je zgrabil** v neki tekstilni tovarni 42 letnega ključavničarja Erika Filipiča za roko in mu jo tako poškodoval, da so ga morali oddati v celjsko bolnišnico.

c **Javno zahvalo** Jadranski Straži v Celju izrekajo dijaška podporni društva in dijaške kuhinje I. in II. drž. realne gimnazije ter meščanskih šol v Celju, ker je naklonila ves čist dobiček svojih akademij ustanovam.

c **Mestno gledališče.** Z opero „Carmen“ bodo v kratkem goslovali v Celju Ljubljanci. Vstopnice se že dobijo v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c **Dijaška kuhinja v Celju** ima občini zbor v petek, 6. decembra, ob 18. v Celjskem domu.

c **Krajce Vodnikov družbe** so prispeli in se dobijo v podružnici „Jutra“ v Kocenovih ulici 2.

c **Za stekleno je umrla** v celjski bolnišnici 25 letna žena delavca Alojzija Sivka iz Pečovja pri Tebarjih. V celjski bolnišnici so zdravi več oseb iz Štor in Tebarja, ki so bile ugriznjene od steklega psa.

n. **Društvo »Narodni dom«** v Zagrebu Vas vabi na Miklavževanje v soboto 7. t. m. v društvenih prostorih Tomislavov trg 19. Zlo-društvenikar bo uvedel med Vas Miklavža z pekelnskimi in nebeškimi prebivalci ter navadne zemске pevce. Darila se sprejemajo v petek 6. t. m. od 18.—20. in v soboto 7. dec. od 15.—20. — V četrtek 5. t. m. ob 17. bo otroško miklavževanje! Darila se sprejemajo v sredo 4. t. m. od 16.—20. in četrtek 5. t. m. od 15.—17. Vse zagrebške Slovence opozarjamo na bogato društveno knjižnico, ki pošilja vsak ponedeljek, sredo, petek od 19.—21. ure in vsako nedeljo od 11.—12.

n. **700 delavcev** je odprstila uprava tovarne cementa v Splitu. Redukcija je povzročila zastoj v izvozu, ker je sedaj v skladiščih okoli 3000 vagonov cementa.

Proslava Zedinjenja v Podčetrtku

Proslave Zedinjenja v Podčetrtku so se udeležili vsi tukajšnji uradi in ustanove ter številno občinstvo. Po službi božji je na pobudo šolskega upravitelja mladina proslavila v stari šoli Zedinjenje z deklamacijami in igrokazi, medtem ko je šolski upravitelj Franc Lovrec prečital poslanico gasilske zveze.

Popoldne si je na malokalibrski nagradni strelski tekmi osvojil častno diplomu komandir orožniške stanice Josip Kerin, ostalih pet nagrad pa po vrstnem redu banovinski zdravnik dr. Evgen Jäger, tajnik Ivan Veršec, Rudolf Romih, Jernej Štus in starešina in. kontrole Konrad Zavec.

Najhujša obsodba špekulanta

Zagrebsko sodišče je obsodilo veletrgovca z manufakturo Moiseja Saloma na 10 in pol meseca zopora, na 200.000 din denarne kazni in na plačilo pavšala 2500 din, ker je navijal cene manufaktur ter sploh ni hotel

prodajati nekatere vrste blaga. Upravne oblasti so špekulanta poslale na prisilno bivanje v Liko, sodišče pa je zoper njega izreklo doslej najhujšo kazen. Zaplenili so mu tudi blaga v vrednosti 1.452.357 din.

Trboveljski drobiž

Prvodecembrski koncert „Slavčkov“

se je izpremenil v pravo kulturno manifestacijo. Dvorana Delavskega doma je bila premajhna. Delavska godba je začela koncert s Pahorjevim »Slovenskim svetom«. Izvajanje delavske godbe je bilo umetniško dovršeno in je »Slavčku« samo v čast, da si je pridobil tako odličnega sodelavca. Mladinski zbor je odpel svoje pesmi z občutkom, ki smo ga že vajeni od naših »Slavčkov«. Besede priznanja, ki jih je izrekel okrajni načelnik g. Andrej Bizjak, ko je izročil odlikovanje, red jugoslovanske krone zboru, so našle poudarka v priznanju, ki ga je izreklo številno občinstvo. Prav toplo je bila pozdravljena tudi naša mlada umetnica gdč. Koritnikova. Prepričani smo, da bo tudi ljubljanski koncert, ki bo v

ponedeljek 9. t. m. pod pokroviteljstvom Trboveljske premogokopne družbe popolnoma uspel.

Premeščen je na tukajšnje železniško postajo iz Dobove prometni uradnik Bervar Stane.

Miklavž pride v četrtek, 5. t. m. v Sokolski dom. Ob 18. bo obdaril sokolsko dečo; ob 19. pa ostalo mladež. Darove sprejemajo v gostilni Sokolskega doma popoldne proti malenkostni odškodnini.

Brezplačne sadike za pogozdovanje bo tudi drugo pomlad delila banovinska drevnica v Radečah. Interesenti naj pošljejo prošnjo do 5. januarja 1941. preko pristojne občine. Podrobnosti so objavljene z občinskim razglasom.

Pasji kontumac je v trboveljski in sedmih občinah ukujen.

ZAKLAD JE PRIPLAVAL PO MORJU

V Kotor je priplavala po morju pločevinasta šatulja, v kateri so našli mnogo denarja raznih valut. V njej je bilo tudi precej zlatnikov in raznega kovanega denarja ter več čekov. Tudi različne dragocenosti so bile v šatulji, tako da predstavlja vrednost okoli 50.000 din. Naše oblasti menijo, da je najdena šatulja last kakšnega tujega parnika, ker so sedaj pogosti primeri, da morje naplavlja razne predmete s tujih ladij.

Zaljubljenca pripešala iz Bolgarije

V neki 30 km od naše meje oddaljeni bolgarski vasi sta se seznanila 16-letni tovarnarjev sin Peko in 14-letna Nadežda, hči siromašnih staršev. Oba sta se zaljubila in sklenila, da se vzameta. Temu pa so nasprotovali mladeničevi starši zaradi mladoletnosti in zaradi prevelikih premoženjskih razlik obeh družin. Zato sta se zaljubljenca odločila pobegniti preko meje. 17. novembra sta odšla iz rojstnega kraja in se peš podala proti jugoslovanski meji. Pretrpela sta mnoge težkoče in napore. Prenočevala sta pod milim

Vabila

za oglaševanje v božični in novoletni številki »Večernika« smo razposlali. Industriji, trgovci, obrtniki, pošljite voščila in oglase čimprej

*

Ljubljana

a **Vsakoletni »Miklavžev sejem«** je že od nedelje na Kongresnem trgu. Postavljenih je cela vrsta stojnic, ki so nakopičene z raznimi miklavževimi dobrotami za male in velike. Zlasti je veliko prodajalcev šib in korobačev, menda tudi nekaj simbol današnjih dni, ko je vse človeštvo tepeno. V splošnem pa izgleda, da kupčija na Miklavževem trgu letos ni najboljša, pač tudi Miklavž občuti draginjo s parketnom vred.

a **Občni zbor akademske podružnice** CMD. Včeraj je bil že ponovno sklican občini zbor akademske podružnice Ciril-Metodove družbe. Na občini zbor so prišli skoraj vsi kolektivno izključeni člani J. N. A. D. Jugoslavije in J. N. A. K. Edinstva, ki jih je pa na svoji zadnji seji vodstvo CMD sprejelo spet nazaj v podružnico. Poročilom predsednika, tajnika in blagajnika je sledil obširen govor g. Iskre. Po revizorskem poročilu je podružnično načelništvu sklenilo, da se da vsent prisotnim, po vodstvu CMD sprejetim članom glasovalno pravico. G. Iskra je nato po kratkem uvodu prečital kandidatsko listo, ki sta jo predložila Jugoslavija in Edinstvo in je bila ta lista z veliko večino sprejeta.

o **Izročitev spomenika prekmurskih kajizevnikov** v varstvo soboške občine je bila izvedena po programu, ki smo ga že objavili. Slavnostne govore sta imela Frane Kerec in župan Hartner. Sodelovalo je tudi pevsko društvo »Zarja«. Prejšnji večer je bila svečana sokolska akademija v nedeljo dopoldan pa akademija Prosv. društva ter svečana seja občinskega odbora. V lokalni hotela »Krona« je bila odprta tudi razstava prekmurskih umetnikov Jakoba, Sagadina in Kuharja. Otvoritveni govor je imel umetnostni zgodovinar prof. dr. Sijanec.

o **Proslava Zedinjenja pri Sv. Marjeti ob Pesnici.** V nedeljo je Sv. Marjeta na najdostojnejši način proslavila praznik Zedinjenja. Po cerkvenih obredih so se domačini podali k proslavi v šolo, kjer je radi velike udeležbe zmanjkalo prostora. Ob otvoritvi je g. učitelj Vauda Mirko pozdravil proslavitelje, med temi tudi zastopstvo vojske, kateri so navzoči priredili burne ovacije. Po skupnem odpelju državne himne so z govori, deklamacijami, prizorčki in petjem nastopili šolski otroci. Vmes je pod vodstvom organista g. I. Orešnika zapel ubrano domofoljno pesem »Od Urala do Triglava« ter ob lepem solarskem prizoru odgovarajočo pobratimsko pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«. Proslavo je zaključila vseslovenska himna »Hej Slovani«, katero je stoji mogočno zapelo mlado in staro. Ta proslava je zapustila najlepše utise, saj so se udeležila in sodelovala vsa društva v kraju zares v pravem bratskem zedinjenju.

o **Slavnostna akademija 1. dec. pri Sv. Trojici v Slov. goricah.** Tukajšnja Sokolska četa je priredila v okviru 10 letnice pestro in zanimivo akademijo, ki je obsegala 10 točk, med katerimi je bila hvale vredna igra: »Na narodni praznik«. Slavnostni govor je imel starosta dr. Weigl, ki je opisal pomen 1. decembra.

Zanimivosti

Ogledi po albanskih mestih

Med primitivnostjo se košati modernizem z vzhoda in zapada

Južni del Albanije ima poleg številnih vasi in še številnejših naselij samo pet večjih mest. Velikosti teh mest seveda ne smemo šteti po naših pojmi, kajti vsa albanska mesta so prav majhna ter jedva dosežejo število do 20.000 prebivalcev. V zadnjih tednih, kar je izbruhnila italijansko-grška vojna, so se malone vsa poročila sukala okoli mesta

KORČA,

ki so ga grške čete po hudih bojih zasedle. Korča je največje južno albansko mesto in šteje nekaj nad 25.000 prebivalcev. Leži južno od srednje velikega Mališkega jezera ter jo podkvaso obkrožajo podaljški Pindskega gorovja na vzhodni ter Tamori planina na zapadni strani. Prebivalstvo je zelo mešano in pestro, poleg Albancev je precej Aromunov, Macedoncev, nekatere stare veje Slovanov, nekaj Grkov in v zadnjih letih priseljenih Italijanov. Hrbenico meščanstva tvorijo nekdanji ameriški emigranti, ki so se vrnili iz USA z bogatimi prihranki in življenjskimi izkušnjami. Ti so prav za prav dali mestu tempo in ga nekako gospodarsko-trgovsko utemeljili. Korča se je polagoma razvila v mesto z zapadnjaško kulturo in civilizacijo, dasi je v njej najti še mnogo primitivnosti. Hiše so večinoma zidane, življenje je pestro in živahno, z južnjaškim tempom. V mestu sta dve gledališči, tri tiskarne, več šol, kinematografov in nekaj kulturnih ustanov. Korča je takorekoč središče javnega in kulturnega življenja južne Albanije, mimo tega pa važno trgovsko središče. Iz Korče vodijo razmeroma dobre ceste na sever do mesta Podgradca, ki leži ob južnem delu Ohridskega jezera, dalje do Elbasana, na zapad proti mestu Berat in na vzhod proti grški Florini, odkoder teče železniška proga v Solun. Korča je torej izredno važno prometno središče. V mestu in njegovi dalni okolici vlada razmeroma mirno in ugodno podnebje, ki omogoča tudi južno floro, med drugim zlasti fige, mandlje in vinsko trto.

ARGYROKASTRO

je drugo mesto, ki so ga že zasedle grške čete. To mesto, ki leži jugozapadno od Korče, ima še danes tipičen primitiven albanski značaj. Nahaja se na podnožju strmega, gola in skalnatega gorskega grebena. Stavbe so večinoma iz neobdelanega kamna ter stisnjene k strmemu pobočju. Pokrite so s kameni timi strehami, ker bi sicer viharji, ki često divjajo nad mestom, odnesli druge strehe. Prebivalstvo je večinoma mohamedanske vere, le manjšina je pravoslavne vere. Mesto šteje nekaj nad 13.000 prebivalcev.

Najbolj tipično in zanimivo albansko mesto je

BERAT,

ki leži ob reki Osumi. V prejšnjih vekovih je bil Berat mogočna trdnjava beneških dožev. Kasneje pa se je mesto razvilo na obeh bregovih reke. Posamezna predmestja, ki so nekoliko odmaknjena od reke, pa tonejo v zelenju lepih vrtov. Nekdaj je bilo mesto zgneto samo okoli trdnjave ter je bilo važno središče pravoslavljnih Albancev. V mestu so še danes mogočni beneški zidovi s strelskimi linami. V starem delu mesta so ozke in ne kdo ve kako čiste ulice, dočim rase na periferiji novi del mesta z ličnimi vilami in stanovanjskimi hišami. Ulice v starem mestu so tako ozke, da skoz nje ne more niti navaden voz. V teh ozkih ulicah je nad trideset pravoslavljnih cerkvic in kapelic, ki so zgrajene v bizantinskem stilu. Večina cerkva ju opuščenih ter jih neusmiljeno gloda zob časa. Izredno lepa pa je beratska katedrala, ki naravnost blešči v razkošju, zlasti dragocene so starinske ikone, delo albanskih narodnih umetnikov-samoukov. Berat je sicer majhno mesto ter šteje jedva 10.000 prebivalcev. Večino tvorijo pravoslavni Albanci, precej pa je

Na fronti se vojaki pečajo z nešteti opravili. Posebno dobro se godi pomočnikom kuharjev.

tudi mohamedancev, ki imajo v mestu svoj duhovni seminar in knjižnico s starimi rokopisi korana.

Na obali Jadranskega morja pa dokaj ugodno leži najboljše albansko pristanišče

VALONA,

ki je sicer zanemarjeno in zelo nezdravo zaradi malarije. Podnebje je vroče, da ga je jedva mogoče vzdržati. Italijani, ki so bili prvi v Valoni leta 1920, so pričeli graditi okoli pristanišča novo mesto. Svoje delo pa so mogli nadaljevati šele po letu 1938. Mesto šteje nekaj nad 6000 prebivalcev. Globoki va-

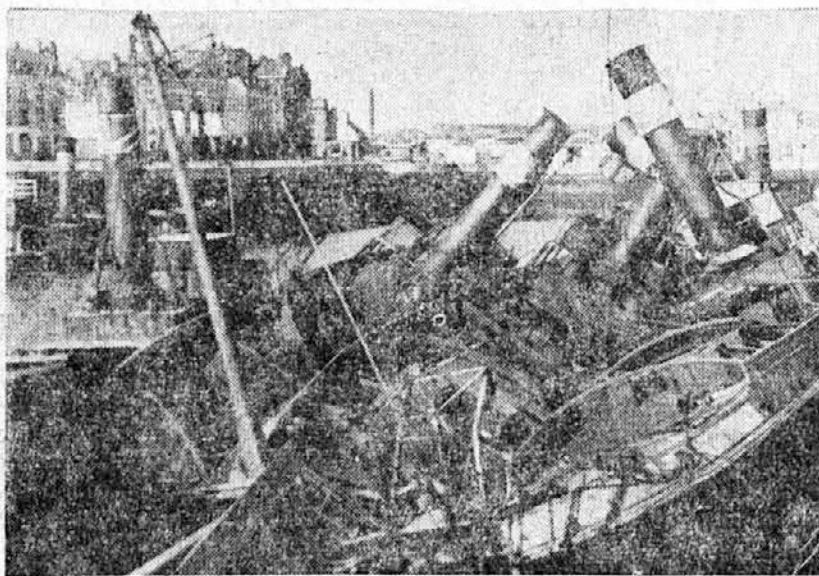
lonski zaliv pa zapira edini albanski otok, t. j. otok Sazeno. Ta otok je ostal v italijanski oblasti ves čas po bivši svetovni vojni.

V srednjo Albanijo pa je že treba priti mesto

ELBASAN,

ki šteje okoli 11.000 prebivalcev. Mesto leži blizu razvalin starega Albanopolisa, obdano z oljnatimi gaji. Pred viharji in neprestanimi vetrovi ga varujejo gorski grebeni, med katerimi si je izdoblila pot reka Skumba. Nekdaj je bila na tem mestu stara rimska trdnjava, ki je varovala znamenito pot Via Aegna-

Podoba iz razbitega Dunkerquea

Pri umikanju zavezniške voje je najbolj trpelo pristanišče Dunkerque ob Kanalu. V pristanišču je še sedaj na kupe lažij in vlačilcev, ki so »podlegli« bombardiranju.

Italijanski umetniki v podmornicah

»V PODMORNICAH NASTAJAJO UMETNIŠKA DELA, KI SE JIM BODO ČUDILE GENERACIJE«

Pred nedavnim se je dvajset italijanskih navdušenih umetnikov vkrcalo na podmornico, za kar so dobili posebno dovoljenje mornariškega ministrstva. Attilio Orepas, urednik torinske »Stampa« je te dni objavil daljši članek, v katerem pravi med drugim: »Čim so umetniki prestali prva presenečenja in strah,

so se z veliko vnemo lotili svojega dela. Doslej nisem mogel verjeti, da bi notranjost podmornice mogla dati umetniku toliko vzpodbudne inspiracije za umetniška dela. Tu so slikarji odkrili povsem nov svet. Znabiti nastajajo tu dela, ki se jim bodo čudile generacije.«

Šola za podganolovce

Na Danskem so slednjič ugotovili, da nobena dosedanja metoda pobijanja podgan ne vodi k uspehu. Zaman so vsi strupi, zaman lov in vsa prizadevanja. Radi tega je bila v nekem mestu ustanovljena prva šola za podganolovce. Njen ustanovitelj pravi, da bo na Danskem osnoval najmanj 24 takih šol, v katerih bo izšolanih 5.000 brezposelnih Dancev. Ti naj potem po končanem pouku

rešijo Dansko 15 milijonov podgan. Neki danski strokovnjak je namreč mnenja, da bo boj proti podganam uspešen edino takrat, ko bodo ljudje natančno poučeni o načinu življenja podgan ter o uporabi raznih strupov in drugih načinov pobijanja podgan.

Čim slabša je država, tem več zakonov ima. (Tacit)

Kurt Günther:

Oto in Otilija na dopustu

Oto in Otilija sta uživala blaženi dopust. Nebo je bilo tako modro kot sicer samo na turističnih prospektih. Sonce pa je sijalo kot električna žarnica. Otilija je obesila svoje nogavice na vejo jablane, Oto je ležal v travi.

— Poglej, Oto!
— Kaj vendar?
— Tamle, onega starca vendar!
Iz kmečke hiše je stopil sključen starček in težko nesel velik čeber.
— Ubogi starček, — je ganilo Otilijo sočutje. — Tako težko mora delati!
Oto je medtem živo opazoval cvetlico, ki ga je ščegetala po nosu.
— Mar kmetje nimajo mlajših ljudi za težka dela? — je nejevoljno vprašala Otilija. — Tale starček vendar komaj nese čeber, poln umazane vode, da jo izlije v potok.
Oto se je nehaj igrati s cvetico.
— Tu, tu, — zagode Otilija. — Glej, saj ne more dalje. Na pol poti je pustil čeber z umazano vodo in odšel za skedenj. Počiti si mora, — si misli Otilija.
— Oto!
— Da?
— Staremu bo treba pomagati!
— Toda saj je vendar pameten!
— Kdo?
— Tale metulj!

Otilija postane resna. — Saj ne govorim o metulju, ampak o tebi, dragi Oto. Zdalej pojdeš dol in odneseš čeber do potoka. Nekaj več gibanja ti je treba.
Oto težko vzdihne. Dvigne svoj trebušček. Bolj se kotali kot stopa proti čeburu. Ustavi

se pred njim in ga ogleduje. Slednjič se odloči, ga pograbi ter z veliko težavo odnese do potoka in izlije.

— Vidiš, dragi Oto, kako lepo je to, — pravi Otilija. — Samo pogledj, kako se starček raduje!

Kmet je medtem prišel s skednja, pogledal prazen čeber in zmajal z glavo. Vzel je čeber in ga odnesel v hišo.

— Otilija?
— Kaj je, Oto?
— Ali imajo ti ljudje toliko umazane posode? —

— Zakaj vprašuješ, Oto?

Oto pokaže s prstom kmečki hiši. — Glej, starček vleče že drug čeber, poln umazane vode!

Otilija pogleda: — Saj res! Ubogi starček, kako je že upehan. Glej, že spet gre na skedenj, ne da bi mogel prineseti čeber do potoka. No, Oto, kaj boš storil?

— Saj vendar vidiš, da dremljem!

— Oto, povej mi vendar, kaj ti je naročil zdravnik. Koliko kilogramov imaš že preveč?

— Pozabil sem že.

— Toda jaz nisem pozabila, Oto. Petnajst kilogramov. Petnajst kilogramov, glej, dolj stoji spet čeber.

Oto gre spet dol. Pogledal je za starcem, a ga ni opazil. Spet je moral nesti sam težak čeber. Umazana voda se mu je razlivala čez trebuh in hlače. Klecal in stokal je pod težkim bremenom. Sonce se je s svojimi žarki poigravalo v debelih znojnih kapljicah, ki so mu drsele s čela. Skoraj bi bil padel s čebrom, ko ga je nagnil v potok. Potem pa se

čela, ki je spajala jadransko morje z Egejskim in mestom Solunom Elbasan je mesto rož, vina, pomaranč, limon, oliv in fig. V Elbasanu je najlepša albanska mošeja ter najlepša pravoslavna cerkev, ki hrani zgodovinske znamenitosti. Severozapadno od mesta je na gorskem grebenu Samri znamenit samostan Sin Ton, oddaljen 8 km od Elbasana. V samostanski kapelici in po zidovih dvoran so še danes onranjeni številni slovanski napisi, ki dovolj jasno govorijo kot neme priče o izvoru in značaju samostana. V tem samostanu je pokopan pravoslavni slovanski svetnik Sv. Vladimir. Na njegov grob prihajajo iz cele Albanije pravoslavni katoličani in mohamedani, da si v molitvi izprosijo zdravja.

Elbasan se je v zadnjem desetletju precej moderniziral. Nekoč je bil Elbasan znan po tem, da je imela edina hiša, v kateri je stanoval sultanov vezir, dimnik. V dobi turške nadvalde je bilo namreč prebivalcem prepovedano graditi hiše z dimniki.

Medicinski muzei

je ustanovila Zdravniška zbornica v Pragi. V muzeju so zbrani razni dragoceni dokumenti in spomini na medicino starega, srednjega in novega veka. Med drugim je v muzeju tudi znamenito Hipokratovo delo, ki je bilo napisano leta 400 pred Kr. in tiskano 1526.

PETORČKI V MEHIKI

Kot poroča mehiški dnevnik »Ultimas Noticias« je žena nekega mehiškega rudarja v Monterreyu porodila petorčke. Mati in vseh pet novorojenčkov so zdravi in čvrsti.

ZDRAVLJENJE ŽOLČNIH KAMNOV BREZ OPERACIJE

Dva mlada italijanska zdravnika sta po daljšem raziskovanju odkrila novo metodo zdravljenja žolčnih kamnov, in sicer brez operacije. V času svojih poskusov sta ozdravila nešteto bolnikov brez kakršnega koli kirurškega posega, ampak zgolj s terapijo. Italijansko časopisje poroča, da je metoda novega zdravljenja važna zlasti v tem, ker onemogoča nastajanje novega žolčnega kamna ter dokončno reši bolnika neprijetne bolezni.

NAGLUŠNEŽ PRI ZDRAVNIKU

— Koliko sem dolžan, gospod doktor?
— Trideset dinarjev!
— Štřideset?
— Ne, petdeset!

je spet vrnil k svoji boljši polovici. Po dobrih petih minutah je jedva prišel k sebi.

— Oto!
— Ne! — pravi Oto odločno.
— Poslušaj vendar!
— Vem, stari kmet nese tretji čeber umazane vode!

Ne, — odvrne Otilija.
— Ne? Kdo pa?
— Nese ga mladi kmet.

— Tako? — In Oto se vesel zvali nazaj v travo. — Če ga nese mladi kmet, no, ta ga bo z lahkoto sam prinesel k potoku!

— Oto, ali se ne sponjinaš več onega dneva, ko si zaprosil za mojo roko?

— Kako bi se ga ne sponjinal?
— Pa veš, kaj si bil takrat?
— Vem. Budalo.

— Ne, ampak vitek si bil, — vzdihne Otilija. — Ah, tako božansko vitek!

Nikar ne recite, da so samo ženske ponosne. Tudi moški imajo radi, da jih včasih pohvalite. Oto se dvigne in gre tretjič k čeburu. Že se je nagnil, da bi ga onesel, ko skočita nadenj s skednja stari in mladi kmet s krepelci v rokah. Oto je bil tepen, da se nikoli tako.

— Le čakaj, ti presneta mrcina, — ga je opestoval kmet. — S krepelcem ti izbijem iz glave neumne šale.

— Nehajte vendar, nehajte, dobri ljudje, — je stokal Oto, — samo pomagati sem vama hotel pri delu.

— Pomagati pri delu? Lepa reč! Trikrat sva pripravila napoj za svinje. In trikrat bi nama ga rad izlil v potok!

In sta ga s krepelci nagnala k Otiliji. Poslej Oto ni nikomur več pomagal v poljedelstvu.

Maribor

Prešernova razstava v Študijski knjižnici

Danes, 3. decembra, se slovenski narod spominja 140 letnice rojstva našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Poročali smo že o Prešernovi akademiji na državnem učiteljskem, v večjem ali manjšem obsegu pa so proslavili obletnico tega za slovenski narod tako važnega dneva tudi po drugih zavodih.

Za našo javnost pa je treba v prvi vrsti omeniti, da se je spomnila 140 letnice

Prešernovega rojstva naša Študijska knjižnica, ki je priredila lično razstavo Prešernovih poezij, njegovih prvih objav v »Kranjski Čebelici« (Zhebeliza), Bleiweissovih »Novicah«, »Illyrisches Blatt« in dr. Poleg zbirke izvornikov je tudi več prevodov na druge jezike. Častno je tudi zastopana literatura o Prešernu, zlasti znana četvorica Kidrič-Prijatelj-Puntar-Žigon. Zanimiva je primerjava

Prešernovega imena: Prešeren-Preširen-Prešerin. Med njegovimi slikami se nahaja tudi ena njegove sestre. Sploh je razstava zelo pestra, poučna in zanimiva ter dela čast prireditelju, ravnatelju Glasserju. Razstavo si bodo ogledale predvsem naše šole ter se je ogled že pričel danes dopoldne. Razstava se nahaja v za to nalašč urejeni predstobi Študijske knjižnice.

Za tesnejše stike med starši in šolo

Na sinočnji seji društva »Sola in dom« se je novi odbor konstituiral tako-le: predsednik Skaza, podpredsednik dr. Poljanec, tajnik Zerjav, blagajničarka Stiasnyjeva.

Zelo zanimiv je bil razgovor o delu društva, ki je za starše šoloobvezne mladine velike važnosti, saj posreduje stik med njimi in šolo. V preobličju raznih društev v Mariboru spada »Sola in dom« pač med tisto, ki je za pravo vzgojo mladine nujno potrebno. Zato je nemogoče razumeti, zakaj je toliko staršev v mestu in bližnji okolici še izven društva, kajli zavedati se morajo, da le številčno močna organizacija staršev lahko doseže zaželene uspehe. Komur je pri sreči koristilo njegovcega šoloobveznega otroka, ta bo pristopil k društvu »Sola in dom«, ker je v teku več koristnih akcij, ki bodo služile v skupen dobrobit naše mladi.

dine.

Letos bo organiziralo društvo več debatnih večerov za starše in vzgojitelje, na katerih bodo poljudno razpravljali o raznih perečih problemih. Tam bo vsakdo lahko čisto odkrito povedal svoje mnenje, ki ga bo društvo tolmačilo na pristojnih mestih. Tako bo debatni večer o koedukaciji in debatni večer o učenju tujih jezikov. Kratek uvod bo vsakokrat dal vzpodbudo za debato. Razvijal se bo razgovor, v kateroga bodo lahko posegli še tako preprosti starši, ker so vprav tem namenjeni debatni večeri. Vse prireditve bodo v dvorani Narodnega doma, ki naj bo ob takšnih prilikah vedno zasedena, saj se bo s tem pokazalo zanimanje staršev za društvo, ki posreduje stike med njimi in šolniki.

Vzhodno Pohorje na filmskem traku

V soboto 30. novembra je bilo po zašlugi kinopodjetnika g. Valjaka v kinu »Esplanade« prvo predvajanje novega filma vzhodnega Pohorja v izvedbi g. Metoda Badjura iz Ljubljane za vabljene goste ob navzočnosti zastopnikov mestne občine mariborske, Tujskoprometne zveze, podružnic SPD Maribor in Ruše, Pohorskega in Poštarskega doma, predstavnikov gostinskih podjetij, muzeja, novinarjev in samega avtorja.

Pred predvajanjem filma je predsednik TPZ inž. Šlajmer podal kratek komentar o filmu ter se zahvalil kr. banski upravi, katera ga je omogočila. Izgotovljeni prvi del filma, ki prikazuje naše Pohorje v pristihi naravnih podobah, je prepoln motivov iz pohorskega življenja. Film še ni dokončan, ampak bo še izpopolnjen s filmskim zajetjem zapadnega Pohorja v poletnem in zimskem času; da tudi še prvi del filma bo izpopolnjen z novimi motivi z vzhodnega Pohorja in

s prizori iz Maribora.

Predvajanje filma je napravilo na vse navzoče povablence najugodnejši vtis, saj so se vsi izrazili, da je naše Pohorje na filmskem traku prikazano neverjetno sočno in živo. Že do sedaj izgotovljen del filma, ki je izvrstno uspel, bo lepa manifestacija našega Pohorja po domačih in tujih kinomatografih.

Poleg kr. banske uprave, ki je film financirala, so pri filmskem zajetju sodelovali mestni turistični odbor, TPZ, SPD Maribor in Ruše, Pohorski in Poštarski dom. Tajnik MTO g. Ludvik Zorzut je avtorja g. Badjuro spremljal na vseh pohorskih stezah ter mu je bil tolmač pri režiji. Edina škoda je, da se je moral film snemati pod dokaj neugodnimi vremenskimi prilikami, vendar pa je v kljub temu zadovoljiv in dober. Kakor smo zvedeli, bo film o našem Pohorju, lahko kmalu videlo tudi ostalo občinstvo.

Dva ubežnika iz Šmartna prijeta

Naš list je že dvakrat poročal o mladih ubežnikih iz Šmartna pri Slovenjem Gradcu. Za njimi je poizvedovalo tudi orožništvo, ki je postalo zaradi tega pozorno na mlade postopače. Orožniški kaplar Ilija P. Karanović je v Poljčanah na kolodvoru, kjer je vršil dežurno službo, opazil v nedeljo dva mlada postopača, ki sta izjavila, da se nameravata peljati proti Celju ter nato po Savinjski dolini v Šmartno, kjer sta doma. Na orožniški postaji se je izkazalo, da je eden izmed obeh 12letni Tonček Šmidhofer, o katerem smo že poročali, drugi pa 14letni Štefan Knez iz Razbora pri Slovenjem Gradcu, ki je dovršil 5 razredov ljudske šole v Slovenjem Gradcu ter je nazadnje

služil pri Pirušu v Sv. Primožu nad Vuzenico. Po njegovi izjavi ga je napolnil njegov delodajalec, da naj si naberači nekaj obleke. Na poti je srečal Šmidhoferja, s katerim se je podal proti Mariboru in Ptuj. Tončkova sestra Micika se je pri Ptuj poslovala, češ da gre k teti, ki živi nekje blizu Ptuja, oba dečka pa sta odšla proti Makolam in končno v Poljčane, kjer so jih ujeli. Orožniki so jih prepeljali v Maribor, kjer sta za enkrat v Mladinskem domu, dokler ne pridejo ponje starši, ki so o tem že obveščeni. Sedaj se bo brčkone kmalu tudi pojasnilo, kje je ostala Tončkova sestra Micika.

njih, je ugotovljeno, da je moški 21letni čevljarški pomočnik Karel Šeškar iz Ljubljane, ženska pa 21letna služkinja Marija Koračen iz Luže, občina Dobruše pri Novem mestu. Oba sta dospela v Maribor iz Ljubljane, o motivu strašnega dejanja nista zapustila nikakega pojasnila.

Večer Miška Kranjca in Antona Ingoliča

Snoči je bil na Ljudski univerzi dobro obiskan literarni večer, na katerem sta brala izbrane odlomke iz svojih del dva najodličnejša predstavnika sodobnega slovenskega romana. Uvodni govor je imel dr. Makso Šnuderl, ki je predstavil občinstvu oba književnika ter njujno literarno delo ter ju obenem s Pre-

žihovim Vorancem označil kot umetnika, ki bosta dajala svoj pečat sedanjemu razdobju slovenske literature, posebno pa še slovenskega romana. Miško Kranjec je bral dva odlomka iz enega najizrazitejših svojih del, »Povesti o dobrih ljudeh«, kjer s fino ironijo in mojstrsko besedo ter pod plaščem skoraj pravljicne idile glosira aktualne probleme naše sedanjosti. Anton Ingolič pa je bral dva, za njegovo umetniško ustvarjanje značilna, odlomka iz že objavljene romana »Žela« in še ne objavljene romana »Matevž Visočnik«. Občinstvo je oba književnika prav pri srčno sprejelo.

Obiščite proslavo
Gutenberga
v soboto, 7. decembra v Narodnem gledališču
Vojaška godba — Pevski zbor »Grafika« — Dram. prikaz — Tenor solo —

m. Diplomiran je bil za strojnega inženirja na zagrebški univerzi Ludvik Šef iz Maribora.
m. Na Ljudski univerzi v Studencih bo predaval 5. t. m. prof. Franjo Baš o temi »Prvi december«. Pred predavanjem bodo nastopili igralci in pevci deške ljudske šole v Studencih.

m. Razstavo Prešernovih del in literature o njem je priredila Študijska knjižnica za 140 letnico njegovega rojstva. Odrpta bo do 7. t. m. vsak dan med uradnimi urami.

m. Šahovski klub »Vidmar«, Drevi ob 20. članski sestanku z brzoturirjem za prvenstvo decembra.

m. Darovali so za zimsko pomoč, oziroma božičnico Profituberkulozni ligi, Ciril-Metodovi družbi, reševalni postaji, mestnemu magistratu, oddelek za mestne rezeve, in upravi Rdečega križa v Mariboru po din 100.— trgovci z motornimi vozili, kolesi, min. olji, električnimi in radio predmeti v Mariboru.

m. Lični plakati so se pojavili v mariborskih trgovinah. Odličan izdelek je okusno vabilo naših tiskarjev k proslavi 500 let črke, ki se vrši v soboto, 7. t. m. v Narodnem gledališču.

m. Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru prosi svoje člane, da se danes ob 16. udeležijo pogreba tovariša Josipa Mislaja na mestnem pokopališču na Pobrežju.

* VAZEN BRZOJAV. Sv. Miklavž, ki v svojem velikem razkošnem spremstvu nastopi v četrtek, dne 5. t. m., ob 16. uri bo dopotoval v Maribor že v sredo, da si ogleda mesto. Deča ga lahko vidi ob 18. uri pred Sokolskim domom kjer bo prenočeval, da se odpočije po dolgi in naporni poti.

m. Maribor je obiskalo v novembru 1885 tujcev, ki so skupno prenočevali 3756 krat. Med gosti je bilo 1666 Jugoslovanov, 178 Nemcev, 12 Italijanov, 7 Švicarjev, 6 Čehov, 5 Madžarov, 3 Romuni, 2 Angleži, po 1 Bolgar, Poljak, Američan in 5 iz raznih držav.

m. Trgovino Ferdinanda Greinerja na Gosposki ulici je kupil trgovec Ivan Lah.
m. Rdeči križ v Mariboru poziva vse izprašane bolničarje in bolničarke, da se udeležijo sestanka s poučnim predavanjem, ki bo v sredo, 4. t. m., ob pol 19. v dvorani Delavske zbornice (Sodna ulica 9/II). Udeležba je obvezna.

m. Usmilite se gladojočih tičkov! Na dan z gajbicami!

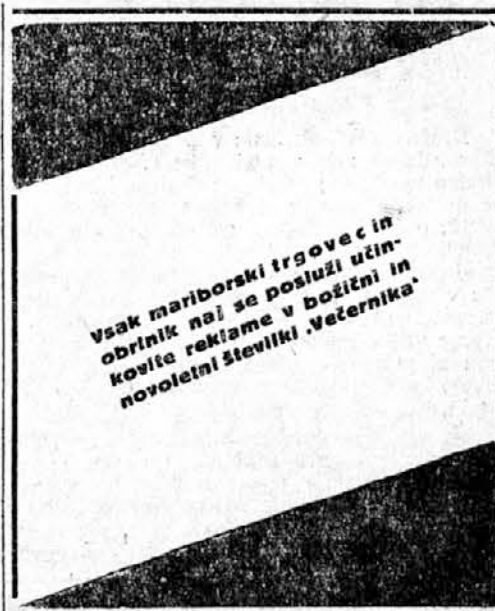
m. Na nekaterih hišah se plapolajo državne zastave, ki so jih izobesili hišni lastniki ob priliki državnega praznika. Zastave samo na nekaterih hišah bi utegnile zbuditi popolnoma napačen vtis. Zaradi tega bi bilo dobro, da bi jih v bodoče hišni lastniki snemali istočasno, takoj ko mine dan, za katerega so hoteli z zastavo okrasiti svojo hišo.

m. Zaradi onemoglosti se je zgrudil na Trgu svobode ptujski trgovec Franc Nedog, ki so ga prepeljali v bolnišnico.

m. V neki meljski tovarni je padel ter si zlomil roko 20letni strugar Stiper Ferdinand iz Maribora.

m. Stružnica je poškodovala roko 29letnemu mizarškemu pomočniku Feliksnu Bračku iz Košakov.

m. V Dravo je skočil danes dopoldne neki mlajši moški Ljudje, ki so bili v bližini, so ga pravočasno rešili ter spravili v bolnišnico. Njegove identitete še ni bilo mogoče točno ugotoviti, baje je neki bivši trgovski pomočnik.

Vsak mariborski trgovec in obrtnik naj se posluži učinkovite reklame v božični in novoletni številki »Večernika«.

m. V neki mariborski kavarni je ponoči neznanec ukradel 2000 din vredno zimsko sukno Stefanu Siranku, mehaniku državnih železnic.

m. Več perila so odnesli iz pralnice za hišo mestnemu uradniku Aljančiču Zdenku v Koseskega ulici, ki je oškodovan za okoli 600 din.

m. S košaro solate je postal vrtnar Milin Parmanov iz Ptuja nezaposlenega Alojza Jakliča v neko mariborsko gostilno. Jaklič mu je solato prodal, izkupiček 75 din pa do 20 din zapil, ko ga je lastnik solate našel.

* Četrtek velika Miklavževa veselica v Veliki Kavarni.

* Naznanilo preselitve pisarne. Odvetnik dr. Kukevec Vekoslav preseli s 1. decembrom 1940 svojo pisarno iz Sodne ulice 9 na Aleksandrovo cesto 19, I. nadstropje.

* Koncert septela bratov Zivko v sredo 4. t. m., ob 20. uri v dvorani Gospodarske zadružne banke v Mariboru. Predprodaja vstopnic v prodajalni Cirilove tiskarne Aleksandrova cesta 6 in na dan koncerta od 19. ure pri blagajni.

* Sokolski Miklavž bo letos deco obdaril dne 5. decembra, ob 16. uri v Sokolskem domu. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

* Mamice. V trajnem spominu bo deci ostala miklavževa igra, vprizorjena dne 5. decembra, ob 16. uri v Sokolskem domu. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

* Miklavž z vsem svojim spremstvom, bleskom in čarom nastopi dne 5. dec., ob 16. uri v Sokolskem domu. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

* Kakor vsakdanji kruh nam je potrebna beseda Maksima Gorkoga. Njegove spise izdaja »Knjiga za vsakogar«, Maribor, Sodna 6/III. 5 zvezkov 12 dinarjev.

* VAZEN BRZOJAV. Sv. Miklavž, ki v svojem velikem razkošnem spremstvu nastopi v četrtek, dne 5. t. m., ob 16. uri bo dopotoval v Maribor že v sredo, da si ogleda mesto. Deča ga lahko vidi ob 18. uri pred Sokolskim domom kjer bo prenočeval, da se odpočije po dolgi in naporni poti.

* Uprava Nabavljalne zadruge delavcev, nameščencev in obrtnikov v Mariboru, Vetrinjska 6 vabi na likvidacijski občni zbor v sredo 4. dec., ob 18. uri v lokal »Zet kreditne zadruge« Kneza Koelja ulica št. 7 vse člane. Dnevni rod je objavljen v bivši Zadrugi trgovini.

* Sv. Miklavž, sv. Peter, angeli, hudobci z Mefistom na čelu ter ljubljene mladine »Saljivi Gašperček« nastopijo, dne 5. decembra 1940, ob 16. uri v igri »Miklavž prihaja«, v Sokolskem domu. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

* Blago za moške plašče Crombia v veliki izbiri nudi manufakturna trgovina Josip SRAJ, Maribor.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 30. novembra do vključno 6. decembra lekarna pri sv. Arehu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Torek, 3. dec., ob 20.: »Za narodov blagor«. Red B.

Sreda, 4. dec.: zaprto.

Četrtek, 5. dec.: zaprto.

Petek, 6. dec., ob 15.: »Pikica in Tonček«. Premiera.

Otroška predstava v mariborskem gledališču Ustrezajoč splošni želji, se je gledališka uprava odločila, da zopet postavi na oder tudi otroško igro. Na vrsto pride za Miklavža, 6. decembra, ob 15. Kätnerjev zelo priljubljeni mladinski dramatični roman »Pikica in Tonček« v Košičevi režiji. Nastopi tudi Miklavž z razkošnim spremstvom. Darila se sprejemajo pri dnevni blagajni.

Kino

* Esplanade kino. Odlični nemški film »Ljubezenske noči velikega kneza« z Gino Falkenberg in Peter Vossom. Sledi »Veseli vagabundi«.

* Grajski kino. Samo vključno do četrta prekrasen film: »Dunja, poštarjeva hči« V četrtek ob 16. uri posebni spored s prihodom sv. Miklavža. Kupite vstopnice v predprodaji.

* Kino Union. Vključno do četrta izborni francoski film »Varam moža«. Izbrani francoski igralci, izvanredna vsebina.

Film

Domači film „Golgota Srbije“

PRED PREMIERO TEGA ZANIMIVEGA FILMA V BEOGRADU

Družba »Artistik film« v Beogradu je pravkar izdelala zelo zanimiv film iz domače narodne zgodovine »Golgota Srbije«. To je dokumentarni film o junaških borbah 1914-1918, o borbah našega naroda za zedinjenje. »Golgota Srbije« bo ostala trajen spomenik podvigo in junaštva generacije, ki je prešla že v zgodovino, ki pa še vedno živi in dela. Bodoča pokolenja bodo lahko videla požrtvovanje velike generacije srbskih sinov, kateremu ni primera. Videli bomo junake, ki so svoje kosti vzdali v temelj naše države in katerih dela so nesmrtna.

Ta veliki domači dokumentarni vojni film je v vsakem oziru uspešno opremljen in izdelan. Material je razdeljen tako, da sestavlja zaokroženo celoto, katere vsebina je borba vsega naroda za svobodo in neodvisnost, za osvobodjenje in neodvisnost vseh njegovih

bratov in sestra. Film obsega dogodke od usodnega ultimata 1914 pa do novembra 1918. »Golgota Srbije« je zvočni film. Glasba je Milenka Živkovića, ravnatelja glasbene šole »Stanković«, izvaja pa jo simfonični orkester kraljeve garde. Niz bojnih pesmi bo vsakogar navdušil. Premiera bo v Beogradu.

SHIRLEY TEMPLE PRI ROOSEVELTU

Predsednik USA je nedavno sprejel filmsko ljubljeno vsega sveta Shirley Temple v Beli hiši v Washingtonu. Roosevelt ima mnogoštevilno družino, v kateri je tudi mnogo mladih članov. Zato je priredil zanje predvajanje najnovejšega filma male Shirley Temple »Sinja ptica«. Povabil je tudi malo umetnico iz Hollywooda. »Sinja ptica« je dvajseti film zvezdnice in poleg tega tudi njen največji triumf.

NELSON EDDY IN ILONA MASSEY V FILMU „BALALAJKA“ (MGM)

SPENCER TRACY ZBOLEL MED SNE-MANJEM

Eden izmed najboljših ameriških filmskih umetnikov, slavni Spencer Tracy je pri snemanju svojega najnovejšega filma »Stanley in Livingstone« zbolel za tropično malarijo. Samo neka posebna zdravila domačinov, ki mu jih je pripravila znana raziskovalka Ossa Johnson, so mu pomagala, da je kmalu ozdravel in se osposobil za nadaljevanje dela. Ko se je vrnil v Hollywood, je Spencer Tracy izjavil novinarjem, da je bilo to snemanje eno izmed najnevarnejših v njegovi filmski karieri.

f. »Uuh« girl je najnovejši priimek za hollywoodske lepoticke. »Uuh« (izg. »Oooh«) girl je nekako tisto kakor »glamour« girl, samo drugače. »Uuh« žena ima »sex appeal«, je »vamp« žena in »glamour« girl, poleg tega ima pa na sebi in v sebi še nekaj, kar moške silno priteza, o čemer pa v dostojni družbi rajši ne govore. Zdej si razložite sami, kaj je ta skrivnostni »uuh«! Prva »uuh« girl je An Sheridan, slavna ameriška filmska igralka.

I. Marta Andergast igra glavno vlogo v novem »Bavaria« filmu »Gospodar v hiši«. Takoj nato pa bo igrala glavno vlogo v filmu »Skandal z Venero«.

FLORENCE RICE (MGM)

I. »Vesele žene Windsorske« je novi Tobis-Cinema film, ki so ga pravkar dokončali.

„Dunja, poštarjeva hči“

Redki so filmi zapadnoevropskih filmskih podjetij o Rusiji in ruskih ljudeh, ki jih ni treba šteti med popolnoma neuspele. Temeljna njihova pomanjkljivost je pač v tem, da ne prikazujejo ruske duše in ruskega življenja tako, kakršna sta v resnici, temveč ga ali »popravijo« po svoji podobi, naredijo po svoje »spodobnega« ali pa prikazujejo njegove senčne stvari v izkrivljene in povečane. To ne velja samo za filme iz življenja po revoluciji, pri katerih igrajo tako zvani »ideološki« nabitci važno vlogo, temveč tudi za filme iz ruskega življenja sploh. Vsega tega se mora spomniti človek, če hoče presojati tudi nemški film »Der Postmeister« v režiji Gustava Ucickega. Prav zato ga smemo šteti med boljše nemške filme iz ruskega življenja, dasi je tudi to še nemški film o ruskem življenju. Prirejen je po znani noveli A. S. Puškina, ki obravnava v svetovni literaturi včasih prav modni motiv o ženi, ki je padla, pa ji ljubezen daje spet no-

vega zagona, da bi se očistila in živela srečno v svoji pravi ljubezni. Poleg Puškina sta podobne motive obravnavala med ruskimi književniki in pr. Dostojevski v »Zločinu in kazni« in Tolstoj v »Vstajenju«. V francoski literaturi slovi Dumasova »Dama s kamelijami«. Omenjena dela so tudi že filmana. Zanimiva bi bila primerjava tega nemškega filma z ostalimi. Vsekakor pa lahko rečemo, da Dunja v filmu Ucickega ostane nekam vzvišena in čista ter nikoli ne vidi nobenega madeža, s katerim bi jo umazal vrtnec tega življenja. V takem okviru pa je Hilda Krahlava ustvarila in ne venčar precej prave, resnične Puškinove Dunje. Poleg njene igre je pokazal pravega umetnika tudi Heinrich George. Ob odlični igri obeh omenjenih igralcev in Puškinovem delu, ki daje mnogo možnosti tako igralcem, kot posebej režiserju, je »Poštarjeva hči« eden najboljših nemških filmov, kar smo jih pri nas videli v zadnjem času.

REDIN
preizkušen redilni prašek za svinje pospešuje apetit in hitro zdebelenje. Uspeh z jamčen! 1 zav. REDINA stane din 8.—. Poština povzete za 1, 2, 3 ali 4 zav. din 11.—
DROGERIJA KANC
Maribor, Tyrševa ulica 1, in vse podeželske trgovine.

KAM, KJE?
GOSTILNA »EVROPA«
STUDENCI
Miklavžev večer 5. dec. Sprejema darila. Vsako nedeljo popoldne čajanka. Sobe za tuje. Se priporoča Grohar. 20731-1

SLUŽBO DOBI
KONTORISTINJO
verziranje v vseh pisarniških poslih, z znanjem srborirvašine in nemščine ter z večletno prakso, sprejmo tukajšnja tverka. Pisarne ponudbe z navedbo referenc na Združene trgovce v Mariboru pod označbo »Stalnoste«. 20727-2

FRIZERSKO VAJENKO
sprejme Kocrek-Bajt, Gal-karjeva l. 20722-4

STANOVANJE ODDA
Tako se odda lepo, sončno, enosobno

MANSARDNO STANOVANJE
Vprašati: Dr. Medvedova ul. 5-1. 20721-5

DVOSOBNO STANOVANJE
s kopalnico ter vsemi prtiliklinami (celo I. nadstropje) se takoj odda. Jadranska 51. 20718-5

STANOVANJE
iz 2 sob, predsobe, južna, sončna lega, I. nadstr., se odda. Wildenrainerjeva ulica 15 20736-5

LOKAL
se odda za 100 din. Makarjeva 13. Studenci, pri kadetnici. 20730-8

OPREMLJENA SOBA
se takoj odda. Korošičeva 7, I nadstr., vrata 5. Vprašati od 12. do 13. ure. 20723-8

POSEST

TRGOVINO
dobro vpeljana, v prometni ulici takoj prodam. Vprašati Fečhova 13, Maribor v trgovini. 20711-11

VILA
pri ljudskem vrtu, dvostanovanjska, s 3 sobami, kopalnico, kuhinjo, komfort, 380.000 din. Realitetna pisarna »Universal«, Maribor, Meliška cesta 3-1. 20728-11

OBRT - TRGOVINA
»KERAMIKA«
Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno jastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

ŽENSKI KOTIČEK
OGLEJTE SI
neobvezno veliko izbiro Miklavževih daril, bombonijer, slaščic in desertnih vin v trgovini Vinko Puncer, Glavni trg 10. 20683-18

PRIDELKI
BELI KROMPIR
samo 2 dni (sredo in četrtek) se bo razprodal pri gostilni »Beranič«, Vodnikov trg (na dvojišču), po din 1.65. 20726-23

ŽIVALI
LOVCI!
Psa Poentera, 18 mes., prodam. Vprašati Ob bregu 24. 20733-24

Spomnite se CMD!

Toplo se zahvaljujem vsem cenj. odjemalcem za zaupanje, ki so mi ga izkazovali skozi več ko tri desetletja, ter jih prosim, da ga ohranijo tudi prevzemniku moje trgovine gosp. Ivanu Lah u, ki se bo gotovo izkazal vrednega tega zaupanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ferdinand Greiner
specialna trgovina za živila, divjačino, ribe in perutnino
Maribor, Gosposka 2, tel. 25-03

Vsem cenj. odjemalcem kakor tudi odjemalcem gosp. Greinerja javljam tem potom, da sem prevzel njegovo trgovino.

Na zalogi bom imel vedno sveže špecerijsko blago, razen tega pa tudi žive ribe, divjačino in perutnino.

Potrudil se bom ob vsaki priliki, da zadovoljim svoje odjemalce ter jih prosim, da me obiščejo.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Lah
specialna trgovina za živila, divjačino, ribe in perutnino
Maribor, Gosposka 2, tel. 25-03

SLUŽBO IŠČE
KMEČKO DEKLE
išče mesto vajatke pri boljši šivilji. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 20706-3

VAJENCI-(KE)
UCENKO
sprejme takoj krojač Bučar Franjo, Studenci, Kralj Matjaževa 4. 20734-4

SOBO ODDA
SOBA
v vili pri parku, z uporabo kopalnice, se odda s 15. decembrom. Trubarjeva ul. 11-1. 20735-8

VOZILA
Globok
OTROŠKI VOZIČEK
modern, in prvi brač prodam. Naslov v ocl. odd. »Večernik«. 20732-22
SIRITE »VEČERNIK«!
20719-13

SUROVO MASLO IN ČESEN
dobite tedensko. Osebnoprevzeti v trgovini Slavko Senčar, Mala Nedelja. 20713-13
Prodaja se **PATENTNA BLAGAJNA** tvrdke Berger. Vpraša se pri hišniku OUZD, Sodna ul. 9, ki jo na zahtevo pokaže. 20719-13

MLAD PES
dober čuvaj, se odda. Gostilna pri opekarni. Košaki. 20739-24
TRI BOSANSKE KONJE
z opremo, za prenos drv ugodno prodam ali prevzamem prenašanje drv. Novak Josip, Slov. Bistrica. 20720-24